

פרק א': פרשנות

מטרות החוק

1. (א) מטרתיו של חוק זה הן:

- (1) ליצור תנאים לפיתוח ענף הגז הטבעי בישראל באמצעות המגזר הפרטי ולקיום תחרות בענף זה, בהתאם למדיניות הממשלה בתחומי הכלכלה והאנרגיה;
- (2) להסדיר את הפעילות במשק הגז הטבעי באופן שיאפשר השקעות בו ומתן שירותים ברמת איכות, אמינות וזמינות נאותים, ובשים לב לשיקולי יעילות;
- (3) להבטיח שמירה על הבטיחות בפעילויות במשק הגז הטבעי, והכל בתחומים המפורטים בחוק זה.

(ב) לשם השגת מטרתיו של חוק זה תיקבע חובת רישוי להקמה ולהפעלה של מערכת הולכה, רשת חלוקה ומיתקן אחסון של גז טבעי, ולהקמה ולהפעלה של מיתקן גט"ן, ותוקם במשרד התשתיות הלאומיות רשות גז טבעי שתפקד על מילוי תנאי הרישיונות, תאשר תעריפים, תקבע אמות מידה לשירות שייתנו בעלי הרישיונות, ותטפל בנושא בטיחות משק הגז הטבעי.

הגדרות

2. בחוק זה -

"אחסון" - אחסון של גז טבעי, למעט אלה: אחסון גט"ן, אחסון לצריכה עצמית ואחסון במערכת הולכה וברשת חלוקה;

"אמצעי שליטה", "שליטה", "החזקה" ו"רכישה" - כמשמעותם בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981¹, וכל מונח בהגדרות אלה יפורש לפי אותו חוק;

"בעל המקרקעין" - בעל המקרקעין, מי שזכאי להירשם כבעל המקרקעין, ואם המקרקעין מוחכרים בחכירה לדורות כמשמעותה בחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969² - החוכר, ולרבות מחזיק כדין במקרקעין;

"בעל זיקה", בתאגיד - כל אחד מאלה:

(1) מי שמחזיק בעשרה אחוזים או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד;

(2) מי שזכאי, בין מכוח מניות ובין מכוח הסכם, למנות דירקטור או מנהל כללי בחברה, או בעלי תפקידים דומים בתאגיד שאינו חברה, או למנוע מינוי כאמור; לענין זה חוקה כי -

(א) מי שמינה דירקטור בחברה או בעל תפקיד דומה בתאגיד שאינו חברה, הוא בעל הזכות למנותו;

(ב) תאגיד שנושא משרה בו נתמנה לדירקטור בחברה או לבעל תפקיד דומה בתאגיד שאינו חברה, הוא בעל הזכות למנותו;

"בעל חזקה" - בעל שטר חזקה לפי חוק הנפט או בעל רישיון לפי החוק האמור הזכאי לקבל חזקה לפי אותו החוק;

"בעל רישיון" - מי שיש לו רישיון בר תוקף לפי חוק זה;

* נתקבל בכנסת ביום כ"ז בכסלו התשס"ב (11 בדצמבר 2001); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 3011, מיום כ"ב בסיון התשס"א (13 ביוני 2001), עמ' 676.

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

² ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

"גז טבעי", "גז" – תערובת של גזים פחמימניים ולא־פחמימניים המכילה כמרכיב משמעותי גז מתאן (CH_4) אשר בטמפרטורה של $15^{\circ}C$ ובלחץ אטמוספרי נמצאת במצב צבירה של גז;

"גז טבעי נוזלי", "גז" – גז טבעי כאשר הוא נמצא במצב צבירה של נוזל;

"הולכה" – העברת גז טבעי בלחץ גבוה דרך קווי צינורות;

"הממונה" – הממונה על הבטיחות שמונה לפי סעיף 61;

"המנהל", "מנהל הרשות" – מנהל רשות הגז הטבעי שמונה לפי סעיף 59;

"המועצה" – המועצה שמונתה לפי סעיף 63;

"התכניות למערכת ההולכה" – תכניות מיתאר ארציות שמספרן 37א, 37א2 או 37א3, אף אם טרם אושרו ביום תחילתו של חוק זה;

"ועדת ערר" – ועדת ערר כמשמעותה בסעיף 12 לחוק התכנון והבניה;

"חוק הגז (בטיחות ורישוי)" – חוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989³;

"חוק החברות" – חוק החברות, התשנ"ט-1999⁴;

"חוק החברות הממשלתיות" – חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975⁵;

"חוק הנפט" – חוק הנפט, התשי"ב-1952⁶;

"חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז-1977⁷;

"חוק התכנון והבניה" – חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965⁸;

"חוק משק החשמל" – חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996⁹;

"חלוקה" – העברת גז טבעי בלחץ נמוך דרך קווי צינורות;

"לחץ גבוה" – לחץ שמעל 16 בר (bar);

"לחץ נמוך" – לחץ של 16 בר (bar) או פחות;

"מיתקן אחסון" – מיתקן לאחסון גז טבעי, בין מעל פני הקרקע ובין מתחת לפני הקרקע;

"מיתקן גז" – מיתקן המשמש לקליטה, להולכה, לחלוקה, להספקה, לאחסון, למדידה או לשינוי לחץ של גז, לרבות צינורות, מבנים, מכונות, מכשירים, אבזרים וציוד גז קבוע או מיטלטל, הקשורים במיתקן כאמור ואינם לשימוש ביתי, וכן מיתקן גז¹⁰;

"מיתקן גז" – מיתקן המשמש לפריקת גז טבעי נוזלי ממכלית גז¹¹, לקליטתו, לאחסונו ולהפיכתו לגז טבעי במצב צבירה של גז, לרבות צינורות, מבנים, מכונות, מכשירים, אבזרים וציוד גז קבוע או מיטלטל, הקשורים במיתקן כאמור, עד לנקודת חיבורו למערכת ההולכה;

"מכר" – מכירת גז טבעי למי שעוסק בשיווק, והרוכש אותו שלא לצריכה עצמית שלו;

"מערכת הולכה" – קווי צינורות להולכה של גז טבעי בלחץ גבוה, ביבשה ובמימי החופין, ומיתקני הגז הקשורים אליהם, לרבות מיתקנים להפחתת הלחץ נמוך לצורך חיבור רשת חלוקה או מיתקן גז של אחר אליהם, והכל עד למונה כאמור בסעיף 37(א), לרבות המונה עצמו, למעט צינורות איסוף כאמור בסעיף 35(ב) לחוק הנפט;

³ ס"ח התשמ"ט, עמ' 108.

⁴ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

⁵ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

⁶ ס"ח התשי"ב, עמ' 322.

⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁸ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

⁹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 208.

"נושא משרה" – כהגדרתו בחוק החברות, ובתאגיד שאינו חברה – בעל תפקיד דומה;
"ספק גז טבעי", "ספק" – מי שמספק גז טבעי המיועד לצריכה בישראל ומביאו, בעצמו או באמצעות אחרים, לנקודת כניסה למערכת ההולכה, לרבות בעל חזקה המספק גז כאמור;
"ספק חשמל" – בעל רישיון ספק שירות חיוני כהגדרתו בחוק משק החשמל, וכן מי שנקבע לפי סעיף 108(ב) לחוק האמור;
"עבודת גז" – תכנון, הקמה, שינוי, תיקון, פירוק, בדיקה והפעלה של מיתקן גז, למעט הפעלה של מיתקן גז ביתי, ובקרה על ביצוע עבודות כאמור;
"פקודת הקרקעות" – פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943¹⁰;
"צו בטיחות" – צו לפי סעיף 2 לחוק הגז (בטיחות ורישוי) לגבי גז טבעי;
"צרכן" – מי שרוכש גז לצריכה עצמית שלו ומי שרוכש שירותים מבעל רישיון, לרבות רוכש שהוא בעל רישיון;
"הרשות", "רשות הגז הטבעי" – רשות הגז הטבעי שהוקמה לפי סעיף 56;
"רישיון אחסון" – רישיון להקמה ולהפעלה של מיתקן אחסון;
"רישיון הולכה" – רישיון להקמה ולהפעלה של מערכת הולכה, לרבות רישיון לפי סעיף 10;
"רישיון חלוקה" – רישיון להקמה ולהפעלה של רשת חלוקה;
"רישיון למיתקן גז" – רישיון להקמה ולהפעלה של מיתקן גז;
"רישיון" – כל אחד מאלה: רישיון הולכה, רישיון חלוקה, רישיון אחסון ורישיון למיתקן גז, ואם תחול חובת רישוי לפי סעיף 5 – גם רישיון שיווק בכפוף לסעיף 5(ג);
"רישיונות ראשונים" – הרישיונות הראשונים להולכה ולחלוקה שניתנו כאמור בסעיף 104;
"רשת חלוקה" – קווי צינורות להעברה של גז טבעי בלחץ נמוך ומיתקני הגז הקשורים אליהם, והכל ממערכת הולכה עד למונה כאמור בסעיף 37(ב), לרבות המונה עצמו;
"שיווק" – מכירת גז טבעי המיועד לצריכתו העצמית של הרוכש;
"תעריפים" – כל סוגי התשלומים שעל צרכנים לשלם לבעל רישיון בעד שירותים שהוא נותן להם;
"השר" – שר התשתיות הלאומיות;
"השרים" – השר ושר האוצר.

פרק ב': רישוי

סימן א': חובת רישוי

3. (א) לא יעסוק אדם בפעילות מן הפעילויות האלה, אלא על פי רישיון שנתן לו השר לפי חוק זה ובהתאם לתנאיו:

(1) הקמה והפעלה של מערכת הולכה או חלק ממנה;

(2) הקמה והפעלה של רשת חלוקה או חלק ממנה;

¹⁰ ס"ח 1943, תוס' 1, עמ' (ע) 32, (א) 44.

(3) הקמה והפעלה של מיתקן גט"ן;

(4) הקמה והפעלה של מיתקן אחסון.

(ב) רישיון יינתן לאחת מן הפעילויות האמורות בסעיף קטן (א), ויכול שיהיה למקום או לאזור מסוים שיוגדר ברישיון.

מכר ושיווק

4. (א) לא יעסקו במכר או בשיווק של גז טבעי -

(1) בעל רישיון הולכה;

(2) ספק חשמל, וכן מי שעוסק בישראל בזיקוק נפט בשיעור העולה על עשרה אחוזים מכלל כמות הנפט המזוקקת בישראל (בחוק זה - מזקק נפט);

(3) מי שהוא בעל שליטה או בעל זיקה במי מהמנויים בפסקאות (1) ו-(2);

(4) תאגיד שמי מהמנויים בפסקאות (1) ו-(2) הוא בעל שליטה או בעל זיקה בו;

(5) תאגיד שבעל שליטה או מי שמחזיק בדבוקת שליטה בבעל רישיון הולכה הוא בעל שליטה בו; בסעיף זה, "דבוקת שליטה" - כהגדרתה בחוק החברות;

(6) תאגיד שבעל שליטה במי מהמנויים בפסקה (2) הוא בעל שליטה בו.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על רישיון הולכה לפי סעיף 10.

(ג) בעל רישיון חלוקה או בעל רישיון הולכה לפי סעיף 10 רשאים לעסוק גם במכר ובשיווק, בכפוף לתנאי רישיונם, ובלבד שעיסוק כאמור יהיה באמצעות תאגיד נפרד ובאופן שתהיה הפרדה ניהולית וכספית בין התאגידים.

(ד) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי למנוע -

(1) מבעל רישיון הולכה לרכוש ולמכור גז בכמויות ובמועדים הנדרשים לצרכים התפעוליים של מערכת ההולכה לרבות איוון הלחצים בה ושמירה על תפקודה התקיין;

(2) מספק חשמל להתקשר עם בעל רישיון הולכה או רישיון אחסון לשם אספקת גז בכמויות ובמועדים הנדרשים לצרכים התפעוליים שלו או של בעל רישיון ההולכה או רישיון האחסון;

(3) מחברות שבעל שליטה או בעל זיקה במזקק נפט הוא בעל שליטה בהן, למעט מזקק הנפט עצמו, להתקשר ביגן לבין עצמן לצורך מכר או שיווק של גז טבעי;

(4) מספק חשמל, ממזקק נפט או מחברות כאמור בפסקה (3), למכור ולשווק, באישור המנהל, עודפי גז הנובעים מכך שצריכתם העצמית היתה נמוכה מזו שנחזתה על ידם באופן סביר כדרושה לצורך פעילות הייצור שלהם ולצורכיהם התפעוליים; המנהל רשאי ליתן אישור לפי פסקה זו לתקופה או לכמות מסוימת וכן לקבוע תנאים לאישור;

(5) מספק חשמל לשווק גז, באישור השרים, ליצרן חשמל פרטי כהגדרתו בחוק משק החשמל;

(6) (א) מתאגיד, שבעל שליטה או מי שמחזיק בדבוקת שליטה בבעל רישיון הולכה הוא בעל שליטה בו, לעסוק במכר ובשיווק של גז טבעי, ובלבד שכמות הגז הטבעי שתשווק על ידו לא תעלה על שליש הכמות שניתן להעביר במערכת ההולכה;

(ב) תאגיד כאמור בפסקת משנה (א) יהיה רשאי לשווק כמויות גז נוספות מעבר לשליש האמור בפסקת משנה (א), ובלבד שבמועד כל התקשרות נוספת שלו לשיווק גז, לא תעלה כמות הגז הטבעי הכוללת שהוא משווק על מחצית מכלל תצרוכת הגז בישראל הידועה באותה עת; בחישוב כלל תצרוכת הגז כאמור לא תובא בחשבון כמות הגז אשר חברת החשמל לישראל צורכת במועד ההתקשרות הנוספת;

(ג) המנהל, בהתייעצות עם הממונה על הגבלים עסקיים, רשאי להתיר לתאגיד כאמור בפסקת משנה (א) לשווק כמויות נוספות של גז טבעי, מעבר לאמור בפסקאות משנה (א) ו-(ב), אם ראה כי הדבר דרוש מטעמים של פיתוח ענף הגז הטבעי וטובת הצרכנים, ובשים לב למצב התחרות במשק הגז הטבעי ולמספר המשווקים האחרים המשווקים גז טבעי באותה עת.

(ה) מי שמנוי בפסקאות משנה (1) עד (4) של סעיף קטן (ד), ידווח למנהל על עסקאות כאמור באותן פסקאות משנה במועדים ולפי הפירוט שיוורה לו המנהל, ואם לא הורה – אחת לשנה במועד הגשת הדוחות הכספיים השנתיים.

5. (א) העיסוק במכר ובשיווק של גז טבעי אינו טעון רישיון לפי חוק זה ולפי חוק הגז (בטיחות ורישוי), ואולם השר רשאי, אם ראה כי הדבר דרוש לשמירה על עניני הצרכנים בתחום שיווק הגז, לקבוע, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, כי לתקופה שיקבע, עיסוק בשיווק גז טבעי, יהיה טעון רישיון מאת השר לפי חוק זה ובהתאם לתנאיו (בחוק זה – רישיון שיווק); קביעה לפי סעיף קטן זה יכול שתהא. לגבי סוגי משווקים.

(ב) בתקנות כאמור בסעיף קטן (א) ייקבעו הוראות בדבר הליכי הרישוי והתנאים לקבלת רישיון שיווק, לרבות הוראות לגבי מי שעסק בשיווק לפני תחילתן של התקנות; אין בקביעה כאמור כדי לגרוע מהוראות סעיף 4(א) ו-(ג).

(ג) הותקנו תקנות לפי סעיף זה, יחולו על רישיון שיווק ועל בעל הרישיון ההוראות לפי חוק זה כפי שהן חלות על רישיון אחר ועל בעלו, למעט לפי סעיפים 9, 15(א), 17(ג) עד 24 עד 30 ו-42 עד 55; ואולם רשאי השר לקבוע אחרת.

(ד) נקבעה בתקנות לפי סעיף זה חובת רישוי לשיווק גז, זכאים בעל חזקה ובעל רישיון חלוקה, וכן מי שרשאי לעסוק בשיווק של גז לפי סעיף 4(ד) עד (3), ומי שקיבל אישור לפי פסקאות (4) או (5) לסעיף 4(ד) האמור, לקבל רישיון שיווק בכפוף לעמידתם בתנאים לקבלת הרישיון שנקבעו לפי סעיף קטן (ב), ויחולו עליהם ועל הרישיון שקיבלו ההוראות לפי סעיף קטן (ג).

6. (א) ביקש אדם לקבל יותר מרישיון אחד, רשאי השר, בהתייעצות עם המנהל, להתנות את הרישיונות בתנאים, לרבות בתנאי שהפעילות על פי כל רישיון תתנהל בחברה נפרדת ובאופן שתהיה הפרדה ניהולית וכספית בין החברות, ורשאי הוא להתנות כאמור בכל עת גם לאחר מתן הרישיונות והוראות סעיף 18 לא יחולו.

(ב) לא התנה השר כי הפעילות על פי כל רישיון תתנהל בחברה נפרדת, ינהל בעל הרישיונות מערכת חשבונות נפרדת לגבי פעילותו על פי כל אחד מן הרישיונות; המנהל רשאי, לאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו, להורות לו על דרכי הפרדת החשבונות.

7. השר, לאחר שנתן לספקי הגז הטבעי ולבעלי הרישיונות הנוגעים בדבר הזדמנות להשמיע את טענותיהם, בהסכמת השר לאיכות הסביבה ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לקבוע מפרט להרכב הגז הטבעי שמותר להכניסו למערכת ההולכה.

סימן ב' : רישיונות

הגבלות על
בעלות גורמים
ממשלתיים
וגורמים בתחום
האנרגיה

8. (א) רישיון יינתן רק לחברה שהתאגדה בישראל לפי חוק החברות.

(ב) לא יינתן רישיון למי שהוא אחד מאלה:

(1) חברה ממשלתית או חברה בת ממשלתית או חברה מעורבת כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות;

(2) מזקק נפט, בעל שליטה או בעל זיקה במזקק נפט, או חברה המצויה בשליטתו של מי מאלה;

(3) ספק חשמל, בעל שליטה בספק חשמל, או חברה המצויה בשליטתו של מי מאלה.

(ג) נוסף על האמור בסעיף קטן (ב), לא יינתן רישיון הולכה למי שהוא אחד

מאלה:

(1) ספק גז טבעי, בעל שליטה בספק גז טבעי, או חברה המצויה בשליטתו של ספק גז טבעי;

(2) חברה שספקי גז טבעי, בעלי שליטה בהם או תאגידים המצויים בשליטתם של ספקי גז טבעי, מחזיקים בשליטה בה או ביותר מ-26% מאמצעי השליטה בה, בין בנפרד ובין יחדיו.

(ד) נוסף על האמור בסעיף קטן (ב), לא יינתן רישיון חלוקה למי שהוא אחד

מאלה:

(1) בעל רישיון הולכה, בעל שליטה בו, וחברה שבעל רישיון הולכה שולט בה או הוא בעל זיקה בה;

(2) חברה שספק חשמל או מזקק נפט הוא בעל זיקה בה.

(ה) במגמה לקדם את התחרות ולהביא לריבוי הגורמים המעורבים במתן שירותים בתחום האנרגיה, רשאי השר, בהסכמת שר האוצר, בהתייעצות עם המועצה ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, לקבוע, לגבי מתן רישיון, הגבלות נוספות על אלה האמורות בסעיף זה, שענינן החזקת אמצעי שליטה בבעל רישיון, מגבלות על שליטה במספר בעלי רישיונות, וגורמים שלהם לא יינתן רישיון.

רישיון הולכה
על פי מכרז

9. (א) רישיון הולכה יינתן על פי מכרז שתפרסם ועדת המכרזים שתמונה בידי מי שהממשלה הסמיכה לכך.

(ב) נערך מכרז, ייתן השר את הרישיון בהתאם לתנאי המכרז למי שועדת המכרזים בחרה בו.

רישיון הולכה
לספק

10. (א) על אף האמור בסעיפים (ג) ו-9, רשאי השר, בהתייעצות עם הממונה כהגדרתו בסעיף 2 לחוק הנפט, לתת לספק גז טבעי, בלא מכרז, רישיון הולכה שיוגבל להקמה ולהפעלה של קווי צינורות ומיתקני גז הקשורים אליהם שישמשו אך ורק להעברת גז טבעי שלו ושל ספקי גז טבעי אחרים למיתקן לעיבוד הגז או לנקודת חיבור למערכת הולכה של בעל רישיון הולכה אחר.

(ב) השר רשאי, בהתייעצות כאמור בסעיף קטן (א), לקבוע ברישיון כאמור באותו סעיף תנאים להבטחת מטרותיו של חוק זה ולקיום הוראות לפיו, לרבות לענין קיבולת הצינור שתשמש ספקי גז טבעי אחרים ולענין הקמת צינורות בעבור ספקים אחרים, ובלבד שייקבעו ברישיון הוראות בענין החזר העלויות של הקמת הצינורות הנוספים.

(ג) בעל רישיון כאמור בסעיף קטן (א) חייב לאפשר לספק גז טבעי אחר להתחבר לקווי הצינורות והמיתקנים שהקים ולהעביר בהם גז טבעי, בהתאם לתנאים שנקבעו לענין זה ברישיונו.

11. השר, בהתייעצות עם המועצה, רשאי לקבוע דרכים ותנאים למתן רישיון חלוקה, לרבות רישות בדבר אלה:

ההליכים למתן רישיון חלוקה

(1) חוסנה הכספי ויכולתה הארגונית של החברה המבקשת;

(2) הירע והניסיון המקצועיים העומדים לרשות החברה המבקשת.

12. (א) רישיון אחסון ורישיון גט"ן יינתנו על פי מכרו או על פי הליך פומבי אחר שעליו יחליט המנהל, באישור המועצה; ואולם השר רשאי, בהסכמת שר האוצר ובהתייעצות עם המועצה, להחליט כי רישיון אחסון או רישיון מיתקן גט"ן יינתן, בלא מכרו או הליך פומבי כאמור, לבעל רישיון הולכה לפי סעיף 9.

ההליכים למתן רישיון אחסון ורישיון גט"ן

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) ובסעיף 3(א)4, רשאי בעל חזקה, כל עוד החזקה בתוקף, לאחסן גז שהופק על ידו במאגר שבשטח החזקה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי השר לתת לבעל חזקה, בלא מכרו או הליך פומבי אחר וכל עוד החזקה בתוקף, רישיון לאחסון גז שלא הופק על ידו במאגר שבשטח החזקה; תקופת הרישיון תיקבע בו ולא תעלה על יתרת תקופת החזקה.

(ד) השר רשאי להורות לבעל חזקה, כל עוד החזקה בתוקף, לתת לאחרים שירותי אחסון במאגר שבשטח החזקה ולקבוע את תנאי מתן השירותים, לאחר שנתן לבעל החזקה הזדמנות להשמיע את טענותיו; ניתנה הוראה כאמור, יראו את בעל החזקה כבעל רישיון אחסון ויחולו עליו ההוראות לפי חוק זה.

13. (א) הודעה על מתן רישיון ועל תנאים והגבלות שנקבעו בו לפי סעיפים 22(ג) ו-23(ב), והחלטות לפי סעיף 12, יפורסמו ברשומות.

פרסום ועיון

(ב) כל אדם רשאי לעיין ברישיון במשרדי הרשות ובמשרדי בעל הרישיון בשעות העבודה המקובלות.

14. (א) בעל רישיון לא יעסוק אלא בפעילויות הקבועות ברישיון שניתן לו לפי חוק זה.

הגבלה על עיסוק נוסף

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), ובכפוף להוראות סעיף 4(א), השר, בהתייעצות עם המועצה, רשאי לתת לבעל רישיון היתר לעסוק בעיסוקים נוספים, אם ראה שאין בכך כדי לפגוע בפעילויותיו על פי הרישיון או בפיקוח על מילוי חובותיו לפי חוק זה, ורשאי הוא, לאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו, להתנות את ההיתר בתנאים, לרבות בתנאי שהעיסוק כאמור יהיה באמצעות תאגיד נפרד ובאופן שתהיה הפרדה ניהולית וכספית בין התאגידים; לא התנה השר כי העיסוק הנוסף יהיה בתאגיד נפרד, ינהל בעל הרישיון מערכת חשבונות נפרדת לגבי פעילותו על פי הרישיון ולגבי העיסוק הנוסף, והמנהל רשאי לקבוע כללים בדבר דרכי הפרדת החשבונות.

סימן ג': תנאי רישיון

15. (א) השר יקבע ברישיון את תקופת תוקפו, ובלבד שלא תעלה על 30 שנים, ואין להאריכה; אין בהוראה זו כדי למנוע מבעל הרישיון להשתתף במכרו שייערך למתן הרישיון החדש.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי השר שלא להגביל בזמן רישיון חלוקה, ואם הגבילו בזמן רשאי הוא להאריך את תקופת תוקפו או לבטל את הגבלת הזמן ולהתנות ברישיון תנאים לגבי כל החלטה כאמור.

16. השר רשאי לקבוע ברישיון הולכה לפי סעיף 9 כי לבעל הרישיון נתונה זכות בלעדית לעסוק בהולכה; בכפוף להוראות סעיף 9(ב), הבלעדיות יכול שתינתן לתקופה, למקום או לאזור שיוגדרו ברישיון; נקבע כאמור, לא יינתן במשך תקופת הבלעדיות ובתחומה רישיון הולכה נוסף אלא במקרים ובתנאים שנקבעו ברישיון; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 10.

17. (א) השר, בהתייעצות עם המנהל, רשאי לקבוע ברישיון תנאים להבטחת מטרותיו של חוק זה ולקיום הוראות לפיו, לרבות תנאים שיש לקיימם לפני תחילת הפעילות נושא הרישיון.

(ב) בלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א), ניתן לקבוע ברישיון תנאים בענינים אלה:

(1) מיתקני הגז שעל בעל הרישיון להקים, אופן הקמתם, מיקומם והתקופות לכך;

(2) ערכויות והתחייבויות שעל בעל הרישיון או בעלי שליטה בו להמציא להבטחת מילוי תנאי הרישיון ולקיום הוראות לפי חוק זה, ואופן חילוטן או הפעלתן;

(3) הביטוחים שעל בעל הרישיון לעשות;

(4) חובות בעל הרישיון כלפי הצרכנים לסוגיהם וזכויותיהם כלפיו והדרכים להבטחתן.

(ג) הוראות ותנאים ברישיון שענינם הקמת מיתקני גז ומיקומם ייקבעו בהתייעצות עם השר לאיכות הסביבה.

(ד) (1) השר, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע ברישיון שניתן על פי מכרז חובת תשלום תמלוגים או דמי רישיון לאוצר המדינה, ודרכי חישובם ותשלומם, ואם דבר מאלה היה נושא להצעות במכרז - בהתאם לתוצאות המכרז;

(2) השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לקבוע חובת תשלום תמלוגים על בעל רישיון שרישיונו לא ניתן על פי מכרז.

(ה) השר רשאי לקבוע ברישיון -

(1) כי משרדו הרשום, מקום עסקיו והניהול השוטף של בעל הרישיון יהיו בישראל;

(2) כי, מטעמי ביטחון, נושאי משרה ובעלי תפקידים מסוימים בבעל הרישיון יהיו אזרחים ישראלים או תושבי ישראל, וכי כולם או חלקם יהיו בעלי סיווג ביטחוני מתאים, הכל כפי שיקבע ברישיון.

18. (א) השר, בהסכמת שר האוצר ובהתייעצות עם המועצה, ובכל הנוגע לסעיף 17(ג) – גם עם השר לאיכות הסביבה, רשאי לשנות, להוסיף או לגרוע תנאים של רישיון, אם קיים צורך חיוני בכך לשם הגשמת מטרותיו של חוק זה או לשם קיום אמנה בין-לאומית הנוגעת לענין, שישראל צד לה, ובהתחשב בשינויים טכנולוגיים, משקיים וסביבתיים שחלו מאז שניתן הרישיון, ולאחר שניתנה הזדמנות לבעל הרישיון להשמיע את טענותיו.

(ב) השרים רשאים להחליט כי לבעל רישיון שרישיונו ניתן לו על פי מכרז ינתן פיצוי בשל שינוי תנאי ברישיון, אם כתוצאה מן השינוי תוטל על בעל הרישיון הכבדה כספית מהותית; הפיצוי ינתן בדרך של העלאת תעריפים או בדרך אחרת, כפי שיורו השרים, ובלבד שניתנה לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו בדבר שיעור הפיצוי ודרך נתינתו, ושהוראה על פיצוי בדרך של העלאת תעריפים תינתן באישור המועצה לאחר שנתנה למי שרואה עצמו נפגע מהעלאת התעריף הזדמנות להשמיע את טענותיו בפניה; נחלקו השרים בדעותיהם או התנגדה המועצה להצעת השרים, יובא הענין להכרעת הממשלה; השרים רשאים לאצול את סמכותם לפי סעיף קטן זה.

(ג) בעל הרישיון רשאי לעתור לבית המשפט לענינים מינהליים נגד החלטה לפי סעיף קטן (ב); אין בהגשת העתירה כדי למנוע את כניסתו לתוקף של שינוי תנאי ברישיון.

סימן ד' : ביטול או הגבלה של רישיון

19. (א) המנהל, בהתייעצות עם המועצה ובאישור השר, ולאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו, רשאי לבטל בכל עת רישיון, אם התקיים אחד מאלה:

(1) בעל הרישיון לא גילה לועדת המכרזים או לשר מידע שנדרש לגלותו בקשר להשתתפות במכרז או לבקשת הרישיון, או שמסר מידע לא נכון, והכל בענין מהותי;

(2) בבעל הרישיון התקיים סייג מן הסייגים לקבלת הרישיון או חדל להתקיים בו תנאי מתנאי הכשירות הנדרשים לפי חוק זה או לפי תנאי הרישיון, והדבר לא תוקן בתוך תקופה שהמנהל קבע בהודעה ששלח לבעל הרישיון;

(3) ניתן צו לפירוק של בעל הרישיון או שמונה לו כונס נכסים והצו או המינוי לא בוטל בתוך תקופה שהמנהל קבע בהודעה ששלח לבעל הרישיון;

(4) בעל הרישיון לא קיים הוראה לתיקון ליקויים או לביצוע פעולות שניתנה לו לפי סעיף 72 או הפר הוראה מהותית ברישיון וההפרה אינה ניתנת לתיקון, ואם ההפרה ניתנת לתיקון לא תיקנה בתוך התקופה שקבע המנהל או הממונה בהודעה ששלח לבעל הרישיון לפי סעיף 72, ואם הגיש בעל הרישיון השגה לפי סעיף 74 – בתוך התקופה שנקבעה בהחלטה בהשגה, ואם הגיש בעל הרישיון עתירה לפי סעיף 75 – לא מילא אתר החלטת בית המשפט;

(5) בעל הרישיון הפר, הפרה נמשכת, הוראה לפי חוק זה או ברישיון או תנאי ברישיון והוראות פסקה (4) יחולו;

(6) התקימה עילה אחרת שנקבעה ברישיון כעילה לביטולו.

(ב) המנהל, בהתייעצות עם המועצה ובאישור השר, ולאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו, רשאי בכל עת להגביל רישיון לענין תקופת תוקפו, המקום או האזור שבו יוכל בעל הרישיון לפעול, או כל הגבלה אחרת, אם התקיים אחד מן התנאים המנויים בסעיף קטן (א)4(א) עד (6).

סימן ה' : רצף פעילות והעברת מיתקנים

רצף פעילות
ומינוי ממונה

20. (א) הופסקה פעילותו של בעל רישיון, או מצא השר כי קיים חשש ממשי שפעילותו עלולה להיפסק, רשאי השר לתת הוראה לשם קיום רצף בביצוע הפעילות או חידושה, לרבות הוראות שעל בעל רישיון לקיים גם לאחר ביטול הרישיון או הגבלתו.

(ב) הופסקה פעילותו של בעל רישיון או מצא המנהל, כי קיים חשש ממשי שבעל רישיון לא יוכל להמשיך לקיים את פעילותו רשאי הוא, באישור השר, למנות ממונה לביצוע הפעילות עד לחלוף העילה שנגרמה לחשש האמור או עד להענקת רישיון לאחר שימשיך את הפעילות ושאליו יועברו נכסים של בעל הרישיון כאמור בסעיף 21, ולקבוע את תפקידיו וסמכויותיו של הממונה (בסעיף זה – הממונה).

(ג) מינוי הממונה ייעשה לאחר שניתנה לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו, אלא אם כן הנסיבות מחייבות, לדעת המנהל, מינוי רחוק.

(ד) הממונה ימונה לתקופה שיקבע המנהל ושלא תעלה על שנה אחת; המנהל, באישור השר, רשאי להאריך את המינוי לתקופות נוספות שלא יעלו על שישה חודשים בכל פעם, וכן להחליף את הממונה בכל עת.

(ה) לממונה יהיו כל הסמכויות הדרושות להבטחת ביצוע הפעילות, לרבות הסמכויות והתפקידים שיש למנהל הכללי של החברה בעלת הרישיון, לדירקטוריון שלה ולועדות הדירקטוריון, ואלה לא ימלאו את תפקידיהם ולא ישתמשו בסמכויותיהם כל עוד מינוי הממונה בתוקף, והכל בכפוף להוראות שייתן המנהל; עובדי החברה ימלאו אחר הוראות הממונה; בעל הרישיון ישלם לממונה שכר כפי שיוורה המנהל.

(ו) כל עוד מינוי הממונה בתוקף, לא תקבל החברה בעלת הרישיון או אסיפה של בעלי מניותיה או בעלי זכויות אחרים בה, החלטה על פירוקה מרצון, אלא בהסכמת הממונה בכתב.

21. (א) בסעיף זה, "נכסים" – מיתקני גז ונכסים אחרים, בין שהם מוחשיים ובין שאינם מוחשיים, וכן זכויות, הדרושים להפעלת מיתקני הגז.

העברת נכסים

(ב) בכפוף להוראות סעיפים קטנים (ג) ו-(ד), בוטל רישיון, או פג תוקפו ולא הוארך, או מונה לבעל הרישיון מפרק או מפרק זמני, או מונה כונס נכסים לבעל הרישיון או לנכסיו העיקריים, לא יועברו לאחר נכסים ששימשו לפעילותו, לא תוקנה בהם זכות שימוש, ולא ישתמש בהם אחר, אלא באישור המנהל, ובתנאים שיקבע כדי להבטיח את רציפות הפעילות.

(ג) בוטל רישיון או פג תוקפו ולא הוארך, יועברו הנכסים, באותו מועד, לבעלות המדינה, אלא אם כן הורה השר לבעל הרישיון לגבי הנכסים, כולם או חלקם, כי לא יועברו כאמור; הורה השר כאמור – ייתן הוראות לבעל הרישיון לענין הנכסים שלא הועברו למדינה, לרבות בדבר האופן שעליו לנהוג בנכסים כדי שלא יהיו סיכון או מטרד.

(ד) ניתן רישיון במקום רישיון שבוטל או שפג תוקפו ולא הוארך, רשאי השר ליתן הוראות לבעל הרישיון הקודם בענין העברת הנכסים, כולם או חלקם, לבעל הרישיון החדש, וכן רשאי הוא להחליט וליתן הוראות על העברה כאמור גם לענין הנכסים שהבעלות בהם עברה למדינה בהתאם להוראות סעיף קטן (ג).

(ה) העברת נכסים כאמור בסעיפים קטנים (ג) או (ד) תהיה בלא תמורה אלא אם כן נקבע אחרת ברישיון; אין בהוראת סעיף קטן זה כדי למנוע מהמדינה לדרוש תשלום מבעל הרישיון החדש בעבור העברת הנכסים אליו.

(ו) נכסים שייקבע לגביהם מראש בתנאי הרישיון כי יועברו בתמורה, יהיה בעל הרישיון זכאי לתשלום בעדם מהמדינה או מבעל הרישיון החדש, בהתאם לכללים שנקבעו לענין זה ברישיונו; המנהל, בהתייעצות עם המועצה, יחליט בהתאם לכללים האמורים, על סכום התשלום ומועדי תשלומו, לאחר שנתן לבעל הרישיון הקודם הזדמנות להשמיע את טענותיו.

(ז) בעל הרישיון הקודם רשאי לעתור לפני בית המשפט לענינים מינהליים על הוראת השר, אישור או החלטת המנהל לפי סעיפים קטנים (ב), (ג), (ד) ו-(ו); ואולם אין בהגשת העתירה כדי למנוע פרסום מכרז או קיום הליכים אחרים למתן רישיון חדש ונתינתו בפועל, או כדי לעכב את העברת הנכסים.

סימן ו' : העברת רישיון ואמצעי שליטה

הגבלות על
העברת רישיון
ונכסים

22. (א) רישיון או כל חלק ממנו אינו ניתן להעברה, לשעבוד או לעיקול, בכל דרך שהיא.

(ב) ערבויות והתחייבויות שהמציא בעל רישיון או בעל שליטה בו לפי סעיף 17(ב2), וכספים שהתקבלו ממימושן, אינם ניתנים לעיקול או לשעבוד.

(ג) מיתקני גז של בעל הרישיון וכן נכסים שנקבעו ברישיון כדרושים לביצוע הפעילות לפי הוראות הרישיון, אינם ניתנים להעברה, לשעבוד או לעיקול, בכל דרך שהיא, אלא באישור המנהל בכתב ומראש, ובתנאים שיקבע; בעל הרישיון יפעל לרישומן בפנקסים ובמרשמים המתנהלים לפי כל דין של המגבלות האמורות בסעיף קטן זה לגבי הנכסים שעליהם הן חלות, וימציא למנהל אישורים על הרישומים שבוצעו.

(ד) פעולה שנעשתה בניגוד להוראות סעיף זה בטלה, ובית המשפט לא יורה על הקניית זכות במיתקן גז או בנכס כאמור בסעיף קטן (ג) לאדם אחר, אף אם בעל הרישיון לא פעל לרישום המגבלות כאמור בסעיף קטן (ג); מי שקיבל לידיו מיתקן גז או נכס כאמור חייב להשיבו לבעל הרישיון, ובעל הרישיון ישיב לו את מה שקיבל תמורתו או את שווי; קבע המנהל כי השבת מיתקן הגז או הנכס אינה אפשרית בנסיבות הענין, ישיב מי שקיבל את מיתקן הגז או הנכס את שווי לבעל הרישיון.

העברת שליטה
ואמצעי שליטה

23. (א) לא ירכוש אדם ולא יחזיק שליטה או אמצעי שליטה בבעל רישיון בניגוד להוראות לפי סעיף 8, או הוראות שנקבעו לפי סעיף קטן (ב); המחזיק שליטה או אמצעי שליטה בבעל רישיון לא יעבירם לאחר בניגוד להוראות לפי סעיף 8, או בניגוד להוראות שנקבעו לפי סעיף קטן (ב).

(ב) השר רשאי לקבוע בתקנות או ברישיון תנאים והגבלות (בסעיף זה - הוראות) להעברה או לרכישה של שליטה ושל אמצעי שליטה בבעל רישיון, ולשעבוד של אמצעי שליטה כאמור, ככל הדרוש לדעתו להבטיח את ענינם של הצרכנים ולשמירה על הוראות לפי סעיף 8; נקבע כאמור כי העברה, רכישה או שעבוד טעונים אישור, יינתן האישור בידי השר בהסכמת המועצה.

(ג) המחזיק באמצעי שליטה בניגוד להוראות לפי סעיף 8 או להוראות שנקבעו לפי סעיף קטן (ב) אינו רשאי להפעיל את הזכויות מכוחם.

(ד) השר רשאי לקבוע בתקנות או ברישיון כי שינוי מבני או ארגון מחדש בבעל הרישיון, לרבות מיוזג, פיצול, פשרה, הסדר או פירוק מרצון, טעונים אישור השר בהסכמת המועצה.

(ה) (1) בעל ענין בבעל רישיון ידווח לבעל הרישיון על הקניית זכות לאחר באמצעי השליטה שבהחזקתו, כולם או חלקם; לענין זה, "בעל ענין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968¹¹;

(2) בעל רישיון ידווח למנהל, לפי מיטב ידיעתו, על כל שינוי בפרטים החייבים רישום במרשם בעלי המניות שלו, וכן על כל מידע אחר שקיבל לפי פסקה (1);

(3) דיווח כאמור בסעיף קטן זה ייעשה בתוך 3 ימי עסקים לאחר מועד הקניית הזכות כאמור בפסקה (1) או לאחר שנודע לבעל הרישיון על השינוי כאמור בפסקאות (1) ו-(2), לפי הענין.

(ו) קביעות השר לפי סעיף זה שלא נקבעו מראש בתנאי הרישיון, ייעשו לאחר שניתנה לבעלי הרישיונות הנוגעים בדבר הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

פרק ג' : הקמת מיתקני גז ושינויים, ופיצויים

24. (א) לא יקים בעל רישיון מיתקן גז ולא יעשה בו שינוי אלא על פי מפרט כאמור בסעיף קטן (ב) (בפרק זה – מפרט) שאישרו המנהל והממונה.

(ב) בעל רישיון המבקש להקים מיתקן גז או לעשות בו שינוי, יכין ויגיש לרשות מפרט, שיכלול את התכניות ההנדסיות ותיאור העבודות להקמת המיתקן, ואת תיאור המקרקעין הדרושים לו ופרטי הבעלות בהם; השר רשאי לקבוע בתקנות או ברישיון פרטים ומסמכים נוספים שייכללו במפרט.

(ג) מצאו המנהל והממונה כי המפרט עומד בתנאים שנקבעו בצווי בטיחות, בתקנות שהותקנו לפי חוק זה ובתנאי הרישיון, יאשרו את המפרט; מצא המנהל או הממונה כי המפרט אינו עומד בתנאים כאמור, רשאי הוא לדרוש מבעל הרישיון, לאחר שנתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו, לשנות את המפרט או למלא הוראות שייתן כדי להבטיח כי המפרט יעמוד בהם.

(ד) המנהל רשאי לקבוע בכללים סוגי שינויים במיתקן גז שאינם טעונים הגשת מפרט ואישור לפי סעיף זה; הכללים לפי סעיף קטן זה יפורסמו ברשומות.

(ה) אישור לפי סעיף זה בא להוסיף על אישור או היתר הנדרש לפי כל דין, ובכלל זה לפי חוק התכנון והבניה, ואין בו כדי להקנות זכויות במקרקעין או את הזכות לדרוש את רכישת הזכויות במקרקעין.

25. (א) בחוק זה, "תכנית עבודה" – תשריט הכולל סימון מיקומו של מיתקן גז שהוא חלק מרשת חלוקה, ואינו תחנת גז כהגדרתה בסעיף 42, ויכול שיתלוו אליו הוראות בכתב.

(ב) היתר להקמת מיתקן גז שהוא חלק ממערכת חלוקה, ואינו תחנת גז כהגדרתה בסעיף 42, יונתן על פי תכנית עבודה שתאושר על ידי רשות הרישוי למיתקני גז טבעי כמשמעותה בסעיף 119 ו לחוק התכנון והבניה (להלן – רשות הרישוי); רשות הרישוי תקבע את סדרי עבודתה לענין דיון בתכניות עבודה, ורשאית היא לאפשר למי שלדעתה עלול להיפגע מהאישור להשמיע את טענותיו טרם אישורה.

(ג) הוגשה תכנית עבודה לאישור רשות הרישוי, ורשות הרישוי לא נתנה את החלטתה בתוך 90 ימים מיום הגשתה, יראו את תכנית העבודה כאילו אושרה; שר הפנים רשאי, לבקשת רשות הרישוי, להאריך את המועד האמור לגבי תכנית או תכניות מסוימות בשלושים ימים.

¹¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

(ד) על אף הוראות סעיף 24(ה), תכנית עבודה שאושרה לפי סעיף זה תבוא במקום אישור תכנית לפי חוק התכנון והבניה.

(ה) שר הפנים, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, יתקין תקנות לענין אופן הגשת תכנית עבודה לרשות הרישוי ולענין הפרטים שיש לכלול בה.

הקמת מיתקן גז
בלחץ נמוך מאוד

26. (א) מיקומו של מיתקן גז שהוא חלק מרשת חלוקה בלחץ נמוך מאוד, ככל שלא נקבע בתכנית עבודה, ייקבע במפרט שאושר כאמור בסעיף 24, ויהיה טעון אישור רשות הרישוי המקומית, כמשמעותה בחוק התכנון והבניה, במרחב התכנון המקומי שבו יוקם מיתקן הגז; בסעיף קטן זה, "לחץ נמוך מאוד" – לחץ של 4 בר (bar) או פחות.

(ב) שר הפנים, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, יתקין תקנות לענין הליכי הגשת מפרט והליכי אישורו כאמור בסעיף קטן (א), וכן רשאי הוא לקבוע הוראות לענין פרטים או מסמכים נוספים שיש לצרף למפרט המוגש לאישור רשות הרישוי המקומית, ובלבד שאם רשות הרישוי המקומית לא נתנה את החלטתה בתוך 60 ימים מהיום שהוגש לה המפרט, יראו אותה כאילו אושר על ידה.

(ג) סירבה רשות הרישוי המקומית לאשר את המפרט, רשאי מגיש הבקשה לערור לוועדת הערר בתוך 15 ימים מיום שהודע לו על הסירוב.

מיתקן שהוקם
בלא אישור

27. (א) הוקם או שונה מיתקן גז בלא אישור או היתר כנדרש לפי חוק זה או חוק התכנון והבניה, רשאי הממונה, בצו, לאסור או להגביל את השימוש במיתקן, וכן להורות לרוקן את המיתקן מגז; אין באמור כדי לגרוע מכל סמכות לפי כל דין.

(ב) צו לפי סעיף זה יינתן לאחר שניתנה לבעל המיתקן הזדמנות להשמיע את טענותיו, אלא אם כן הנסיבות מחייבות, לדעת הממונה, פעולה דחופה.

פיצויים בשל
תכנית

28. (א) בסעיף זה –
"בעל מקרקעין" – לרבות בעל זכות במקרקעין;

"תכנית למיתקן גז" – תכנית לפי חוק התכנון והבניה, שאינה אחת מן התכניות למערכת ההולכה, שמטרתה העיקרית ייעוד מקרקעין למיתקן גז וכן תכנית עבודה;

"תכנית אחרת" – תכנית לפי חוק התכנון והבניה שאינה תכנית למיתקן גז וכן אינה אחת מן התכניות למערכת ההולכה, אך היא כוללת גם ייעוד מקרקעין למיתקן גז.

(ב) נפגעו על ידי תכנית למיתקן גז, שלא בדרך הפקעה, מקרקעין הנמצאים בתחום התכנית האמורה או מקרקעין הגובלים עמה, יחולו, על אף האמור בפרק ט' לחוק התכנון והבניה, הוראות אלה:

(1) מי שביום תחילתה של התכנית היה בעל המקרקעין זכאי לפיצויים מבעל הרישיון שהתכנית נוערה למיתקנו (בסעיף זה – בעל הרישיון), ובלבד שדרישה לפיצויים הוגשה לבעל הרישיון בתוך חמש שנים מיום תחילת תוקפה של התכנית או בתוך שנה מיום מסירת הודעה על הכוונה להיכנס למקרקעין לפי סעיף 50 או מיום פרסום הודעה לפי סעיף 5 לפקודת הקרקעות, לפי המאוחר;

(2) לפי רישות בעל המקרקעין יודיע לו בעל הרישיון, בתוך שישים ימים מיום הדרישה, את סכום הפיצויים שהוא מציע לשלם ואת הנימוקים לסכום שהציע;

(3) הסכימו בעל המקרקעין ובעל הרישיון על סכום הפיצויים שישולמו לפי סעיף זה, ישלם לו בעל הרישיון את הפיצויים המוסכמים בתוך שלושים ימים מיום ההסכמה או במועד אחר שהסכימו עליו;

(4) לא הסכימו בעל המקרקעין ובעל הרישיון על סכום הפיצויים שישולמו לפי סעיף זה, רשאי כל אחד מהם להעביר את הענין להכרעה בוועדת הערר (בסעיף זה – התביעה); ואולם בתוך שלושים ימים ממועד הגשת התביעה כאמור ישלם בעל הרישיון לבעל המקרקעין את סכום הפיצויים שאינו שנוי במחלוקת; המגיש תביעה לפי פסקה זו ימסור העתק ממנה לצד השני;

(5) על התביעה ועל הפיצויים לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 200 עד 202 לחוק התכנון והבניה;

(6) ועדת הערר תדון בתביעה ותחליט, בתוך 90 ימים מיום הגשת התביעה, אם לקבלה או לדחותה, ואם החליטה לקבלה – תקבע את סכום הפיצויים; ועדת הערר רשאית, בטרם תיתן החלטה כאמור, לקבל חוות דעת של שמאי לאחר שניתנה לצדדים הזדמנות לטעון את טענותיהם לענין חוות דעתו של השמאי; ועדת הערר תודיע לצדדים את החלטתה ואת נימוקיה;

(7) על החלטת ועדת הערר ניתן לערער לבית המשפט לפנינים מינהליים בתוך ארבעים וחמישה ימים מהיום שבו היא הומצאה לצדדים.

(ג) נפגעו על ידי אחת מן התכניות למערכת ההולכה, שלא בדרך הפקעה, מקרקעין הנמצאים בתחומה או מקרקעין הגובלים עמה, יחולו הוראות סעיף קטן (ב); ואולם אם בעל הרישיון שהתכנית נועדה למיתקניו הוא בעל רישיון ההולכה הראשון, שנבחר כאמור בסעיף 103 –

(1) הדרישה כאמור בסעיף קטן (ב)(1) תוגש למנהל, ולענין זה יקראו את סעיף קטן (ב)(2), (3), (4) ו-(6) כאילו במקום "בעל הרישיון" נאמר "המדינה";

(2) הפיצויים לבעל המקרקעין ישולמו מאוצר המדינה.

(ד) נפגעו על ידי אישור מפרט לפי סעיף 26, מקרקעין שמיתקן הגז נמצא בהם או מקרקעין הגובלים עמם, יחולו הוראות סעיף קטן (ב), בשינוי זה: במקום "יום תחילתה של התכנית" יבוא "יום אישור המפרט בידי רשות הרישוי המקומית".

(ה) נפגעו על ידי תכנית אחרת, שלא בדרך של הפקעה, מקרקעין הנמצאים בתחום התכנית או מקרקעין הגובלים עמה, יחולו הוראות פרק ט' לחוק התכנון והבניה, בכפוף להוראות אלה:

(1) החליטה הוועדה המקומית לקבל את התביעה, תקבע מהו החלק מתוך הסכום המוצע לפיצויים, המתחייב מייעוד המקרקעין למיתקן הגז; הוועדה רשאית לקבוע שלא יהיה חלק כזה;

(2) בעל הרישיון שמיתקן הגז שבתכנית נועד להפעלה בידו, ישפה את הוועדה המקומית בשל הפיצויים ששילמה עקב ייעוד המקרקעין למיתקן הגז, בחלק הסכום שנקבע לפי פסקה (1), אם נקבע;

(3) חלק בעל הרישיון על קביעת הוועדה המקומית לפי פסקה (1), רשאי הוא לערוך לפני ועדת הערר בתוך 30 ימים מיום המצאת הקביעה;

(4) הוגש ערר לפי סעיף 198(ד) לחוק התכנון והבניה, וועדת הערר קיבלה את הערר, תקבע גם מהו החלק מתוך סכום הפיצויים המתחייב מייעוד המקרקעין למיתקן הגז; מונה שמאי מכריע לפי סעיף 198(ה) או (ו) לחוק התכנון והבניה, רשאי השמאי המכריע להחליט גם מהו החלק מתוך סכום הפיצויים המתחייב מייעוד המקרקעין למיתקן הגז; לענין ערר על החלטה של שמאי מכריע לפי

פסקה זו ולענין ערעור על החלטה של ועדת ערר לפי פסקה זו, יראו אותן כהחלטות לפי סעיף 198 לחוק התכנון והבניה ויחולו הוראות סעיפים קטנים (ה4) או (ח) של הסעיף האמור, לפי הענין.

(ו) זכאי בעל מקרקעין להגיש תביעה בשל אותה פגיעה לפי יותר מאחד מן הסעיפים הקטנים (ב) עד (ה) של סעיף זה, רשאי הוא להגיש תביעה רק לפי אחד מהם, לפי בחירתו.

צירוף צד 29. בעל הרישיון, ולענין סעיף 28(ג) סיפה - נציג המדינה, יוזמן לכל דיון בהליך לפי סעיף 28 בפני הועדה המקומית, ועדת הערר, השמאי המכריע ובית המשפט, ובכל הליך אחר בענין הפיצויים לפי סעיף 197 לחוק התכנון והבניה, ויהיה, לבקשתו, צד לכל הליך כאמור ולכל הסכם בקשר לכך.

הסטת קו תשתית קיים 30. (א) חייבה הקמת מיתקן גז הסטה של קו תשתית קיים, יחולו הוראות שקבע השר בענין זה, דרך כלל או לסוגי מקרים או למקרה מסוים.

(ב) לא ביצע בעל קו התשתית הוראות שהיה עליו לבצע לפי סעיף קטן (א), רשאי השר לבצעו בעצמו או באמצעות אחרים, לרבות באמצעות בעל הרישיון.

(ג) בעל הרישיון יישא בעלות הקמתו של הקו החדש וביטולו של הקו הקיים, זולת אם קבע השר אחרת מטעמים מיוחדים; באין הסכמה בדבר העלות יחליט המנהל על העלות לאחר שנתן לבעל הרישיון ולבעל קו התשתית הזדמנות להשמיע את טענותיהם; על קביעת המנהל ניתן לעתור לפני בית המשפט לענינים מינהליים.

(ד) בסעיף זה, "קו תשתית" - קו עילי או תת-קרקעי להולכה או להעברה של חשמל, בזק, מים, ביוב, נפט גלמי או מוצרי נפט.

פרק ד': חובותיו וזכויותיו של בעל רישיון

סימן א': נגישות שירותים

מתן שירותים בלא הפליה 31. בעל רישיון חייב לתת את שירותיו, באמצעות מיתקני הגז שהקים ובהתאם לקיבולתם, לכל צרכן ולכל מי שמבקש להיות צרכן, בהתאם לתנאי רישיונו; השירותים יינתנו בלא הפליה.

חיבור צרכנים ושדרוג 32. (א) המנהל רשאי להורות לבעל רישיון הולכה לחבר למערכת ההולכה, בתוך זמן סביר שיקבע ובכפוף לשיקולי בטיחות, מי שמבקש לצרוך גז בלחץ גבוה, אף אם הדבר מחייב הקמה של מיתקני גז נוספים.

(ב) לא ניתן לספק את צורכי המשק באמצעות המיתקנים הקיימים של בעל רישיון, רשאי המנהל להורות לבעל הרישיון לשדרג את מיתקני הגז שהקים בתוך זמן סביר שיוּרה.

(ג) במתן הוראות כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) ישקול המנהל, בין השאר, שיקולים של התפתחות משק הגז הטבעי וכראיות כלכלית לבעל הרישיון, ולענין סעיף קטן (א) - גם את חשיבות האספקה של גז טבעי למבקש.

(ד) ראה המנהל כי אין לבעל הרישיון כדאיות כלכלית בחיבור או בשדרוג, לא יורה כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), אלא לאחר שיקבע את הסכומים שבעל הרישיון זכאי לקבל בשל כך ואת דרך קבלתם, לרבות בדרך של העלאת תעריפים באישור המועצה, או בדרך של הטלת תשלום על המבקש או על צרכנים מסוימים, או בשילוב של דרכים כאמור, והכל בכפוף לתנאי הרישיון.

(ה) בעל רישיון חלוקה חייב, בכפוף לשיקולי בטיחות, לאפשר לכל המבקש לצרוך גז בלחץ נמוך להתחבר לרשת החלוקה שהקים, בהתאם לתנאי רישיונו.

33. לא יתנה בעל רישיון מתן שירות בקניית שירות אחר או גז ממנו או מאדם אחר, או באי רכישת שירות או גז מאדם אחר; ואולם אם הוכח לפני המועצה כי קיים קשר עסקי סביר בין השירות המבוקש לבין קיום התנאי, רשאית המועצה לאשר את התנאי.

34. טען צרכן או מי שמבקש להיות צרכן כי בעל רישיון אינו מקיים את הוראות סעיפים 10(ג), 31, 32(ה) או 33, רשאי הוא לפנות למנהל שיכריע במחלוקת; המנהל יעביר למועצה העתק מן הפניה לא יאוחר מ-5 ימי עסקים מיום קבלת הפניה, והמועצה רשאית בתוך 14 ימים מיום קבלת ההעתק לקבוע כי ההכרעה במחלוקת תיעשה על ידי המועצה או ועדת משנה שתמנה לענין זה, במקום המנהל.

35. השר רשאי לקבוע בתקנות או ברישיון הולכה הוראות בענין מתן שירותי הולכה לצורך ייצוא גז טבעי מישראל או העברת גז טבעי בין שני מקומות שמחוץ לישראל דרך שטח ישראל.

סימן ב': תעריפים

36. (א) תעריפים שיגבה בעל רישיון, וכל עדכון שלהם, ייקבעו בידי בעל הרישיון הנוגע בדבר באישור המועצה, בהתאם לכללים שייקבעו ברישיונו.

(ב) (1) השר יקבע ברישיון מועדים שבהם ייבדקו התעריפים והכללים שברישיון לענין תעריפים.

(2) במועדים שנקבעו, יבדוק המנהל את התעריפים ואת הכללים שנקבעו ברישיון לענין התעריפים, ורשאי הוא, באישור המועצה, לשנותם, והכל בהתאם לכללים שנקבעו ברישיון לענין שינויים כאמור, ולאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו, כן רשאי המנהל לתת לכל אדם אחר שעשוי להיפגע מההחלטה להשמיע את טענותיו.

(3) אישרה המועצה שינוי בכללים לפי סעיף קטן זה, יראו את הכללים כפי ששונו, מיום אישורם, ככללים שנקבעו ברישיון, וכל עדכון ושינוי של התעריפים ייעשה בהתאם להוראות סעיף קטן (א) ולשינויים שנקבעו כאמור.

(ג) המנהל יפרסם את התעריפים שאושרו לפי סימן זה ברשומות, ובעל הרישיון יפרסמם כפי שהורה לו המנהל.

(ד) על שינוי תעריפים וכללים לענין תעריפים לפי סעיף זה לא יחולו הוראות סעיף 18.

37. (א) בכל נקודת מעבר בין מערכת הולכה לבין רשת חלוקה או מיתקן גז של צרכן יתקין בעל רישיון ההולכה מונה למדידת כמות הגז העובר ממערכת ההולכה לרשת החלוקה או למיתקן הגז של הצרכן, וכן מיתקן להפחתת לחץ אם הדבר דרוש.

(ב) בכל נקודת מעבר בין רשת חלוקה לבין מיתקן גז של צרכן יתקין בעל רישיון החלוקה מונה למדידת כמות הגז העובר מרשת החלוקה למיתקן הגז של הצרכן, וכן מיתקן להפחתת לחץ אם הדבר דרוש.

אמות מידה
לשירות

38. (א) המועצה רשאית לקבוע אמות מידה או הוראות בענין הרמה, הטיב והאיכות של השירותים שעל בעל רישיון לתת לצרכניו, ולהבטחתם ברציפות במשך תקופת הרישיון.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א) רשאית המועצה לקבוע אמות מידה או הוראות בענינים אלה:

(1) פרקי הזמן המרביים לחיבור לרשת חלוקה ולתיקון תקלות ברשת החלוקה;

(2) פרקי הזמן המרביים שבהם רשאי בעל רישיון להפסיק אספקת שירותים לצורך תיקונים במערכת הולכה או ברשת חלוקה, וחובתו של בעל רישיון לתת הודעה מראש על הפסקות מתוכננות;

(3) המקרים והתנאים שבהם רשאי בעל רישיון להפסיק או לצמצם אספקת שירותים –

(א) מטעמי בטיחות;

(ב) בשל אי תשלום;

(ג) בשל שימוש בלתי תקין במיתקן גז או חבלה במיתקן גז או במונה על ידי הצרכן או מי מטעמו;

(4) דרכי טיפול של בעל רישיון בתלונות של צרכנים.

(ג) במקרה של סתירה בין אמות מידה או הוראות כאמור בסעיף זה לבין הוראות שנקבעו ברישיון, יחולו אמות המידה או ההוראות לפי סעיף זה, יראו את החלתן כשינוי תנאי ברישיון, ויחולו הוראות סעיף 18(ב) ו-(ג).

כללים לתשלום

39. (א) המנהל, בהתייעצות עם המועצה, רשאי לקבוע כללים לתשלום שיחולו על בעל רישיון לרבות בענינים אלה:

(1) התקנת מונים, האופן והתדירות של קריאת מונים ושל משלוח חשבונות;

(2) אופן גביית התעריפים, לרבות גביה בשיעורים, וכן סדרי הגביה והתשלום;

(3) שיעורי הריבית או הפרשי ההצמדה והריבית שישולמו על איחור בתשלומים לבעל רישיון.

(ב) במקרה של סתירה בין כללים כאמור בסעיף זה לבין הוראות שנקבעו ברישיון, יחולו הכללים, יראו את החלתם כשינוי תנאי ברישיון, ויחולו הוראות סעיף 18(ב) ו-(ג).

בירור תלונות
הציבור

40. (א) המנהל יברר את תלונות הציבור בדבר פעילות של בעל רישיון, שיש בהן ממש.

(ב) המנהל ימסור למועצה אחת לשישה חודשים דין וחשבון על פעילותו בבירור תלונות הציבור.

שמיעת הצעות
ועמדות

41. אמות מידה, הוראות וכללים לפי סימן זה, ייקבעו לאחר שהמועצה או המנהל, לפי הענין, נתנו לבעלי רישיונות ולגורמים ולארגונים שלדעת המועצה יש להם נגיעה לענין, הזדמנות להביא לפנייהם הצעות ועמדות.

פרק ה': מקרקעין והקמת מיתקנים

סימן א': רכישה והענקה של זכויות במקרקעין לצורך תחנת גז

42. בסימן זה -

הגרות

"זכויות" - כל זכות שניתן לרכשה לפי פקודת הקרקעות;

"החוק לתיקון דיני הרכישה" - החוק לתיקון דיני הרכישה לצורכי ציבור, התשכ"ד-1964¹²;

"תחנת גז" - מיתקן שהוא כולו או חלקו מעל פני הקרקע והמשמש לאחת או יותר מהפעולות האלה: דחיסה, חלוקה, פיצול, הגפה, ויסות-לחץ הגז, סינונו, מדידתו, הוספת ריח לגז, או לכל פעולה אחרת הדרושה לצורך העברת הגז במערכות ההולכה והחלוקה, ולמעט מיתקני גז שמתחת לפני הקרקע המתחברים למיתקן כאמור ולמעט מיתקן כאמור שהחלק שבו שמעל פני הקרקע הוא המגוף או מונה בלבד.

43. (א) בכפוף להוראות סימן זה, על רכישת זכויות הדרושות לבעל רישיון לצורך תחנת גז, יחולו הוראות פקודת הקרקעות.

רכישה והענקה של זכויות במקרקעין

(ב) (1) שר האוצר רשאי להסמיך בעל רישיון לפעול בשם המדינה לענין רכישת זכויות הדרושות לצורך תחנת גז; העתק ההודעה לפי סעיף 5 לפקודת הקרקעות, הנשלח כאמור באותו סעיף לבעל הזכויות, ייחתם בידי שר האוצר ואולם אין באמור כדי לגרוע מחובות בעל הרישיון לפי סימן זה.

(2) בלי לגרוע מההוראות בפסקת משנה (1), לענין רכישת הזכויות הדרושות לצורך תחנת גז במקרקעין שבתחום התכניות למערכת ההולכה, יפעל שר האוצר, לבקשת בעלי הרישיונות הראשונים, על פי סמכותו כאמור בסעיף 122(1) לפקודת הקרקעות, כאילו היו מחזיקים בזיכיון כאמור בפסקה (א) לאותו סעיף.

(3) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מסמכות שר האוצר לפעול בעצמו בשם המדינה לענין רכישת הזכויות.

(ג) בעל הרישיון יישא בהוצאות רכישת הזכויות, לרבות הפיצויים שישולמו למי שממנו נרכשו; הזכויות יירכשו לטובת המדינה ויירשמו על שמה, והמדינה תיתן לבעל הרישיון זכויות משנה כדרוש למשך תקופת הרישיון ובכפוף לתנאיו.

(ד) היו הזכויות הדרושות לבעל רישיון זכויות של המדינה, תיתן המדינה לבעל הרישיון זכויות משנה כדרוש למשך תקופת הרישיון ובכפוף לתנאיו, בתמורה שתיקבע בהתאם לתנאי הרישיון; היה בכך כדי לפגוע בזכויות שהוקנו לאחר, יירכשו זכויות אלה לפי סימן זה.

44. (א) בעל זכויות שזכויותיו נרכשות לפי סימן זה (להלן - בעל הזכויות) זכאי לפיצויים מבעל הרישיון בהתאם להוראות פקודת הקרקעות, החוק לתיקון דיני הרכישה וחוק זה.

פיצויים בשל רכישת זכויות

(ב) פורסמה הודעה לפי סעיף 5 לפקודת הקרקעות על כוונה לרכוש זכויות, ובעל הזכויות פנה בדרישה לבעל הרישיון בענין הפיצויים, יודיע לו בעל הרישיון, בתוך 60 ימים מיום המצאת הדרישה, את סכום הפיצויים שהוא מציע לשלם לו ואת הנימוקים לסכום שהציע.

¹² ס"ח התשכ"ד, עמ' 122.

(ג) הסכימו בעל הזכויות ובעל הרישיון על סכום הפיצויים שישולמו בעד הזכויות, ישלם בעל הרישיון את הפיצויים המוסכמים בתוך 30 ימים מיום ההסכמה, או במועד שהסכימו עליו.

(ד) לא הסכימו בעל הזכויות ובעל הרישיון על סכום הפיצויים שישולמו, יהיה כל אחד מהם רשאי להעביר את הרישה להכרעה בוועדת ערר; ואולם בתוך 30 ימים ממועד העברת הרישה, ישלם בעל הרישיון לבעל המקרקעין את סכום הפיצויים שאינו שנוי במחלוקת, ובלבד שאם עד המועד המיועד לתשלום קמה חובה מכוח הודעה לפי סעיף 7 לפקודת הקרקעות להעביר את החזקה בקרקע, לא ישולם הסכום האמור אלא בכפוף להעברת החזקה.

סמכות ועדת הערר

45. (א) הועברה רישה לוועדת ערר לפי סעיף 44(ד), תקבע הועדה את סכום הפיצויים שישולמו לבעל הזכויות בהתאם להוראות פקודת הקרקעות, החוק לתיקון דיני הרכישה וחוק זה.

(ב) ועדת ערר, בדונה בדרישה לפיצויים לפי סעיף זה, לא תהיה כפופה לדיני הראיות.

(ג) שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות בדבר סדרי דין לוועדת ערר לענין סעיף זה; יושב ראש ועדת הערר רשאי להורות לגבי כל ענין הנוגע לסדרי דין, שלא נקבעה לגביו הוראה לפי חוק זה.

ערעור בענין פיצויים

46. (א) על אף האמור בסעיף 12(ב) לחוק התכנון והבניה, בעל הרישיון ובעל הזכויות רשאים, בתוך 45 ימים מיום המצאת החלטת ועדת הערר, לערער על סכום הפיצויים שקבעה הועדה לבית המשפט המחוזי.

(ב) על החלטת בית המשפט המחוזי ניתן לערער ברשות לבית המשפט העליון בשאלה משפטית בלבד.

כניסה למקרקעין

47. סכסוך על גובה הפיצויים המגיעים לבעל זכות במקרקעין או הגשת תובענה או רישה לפיצויים, לא יהוו עילה לעיכוב הכניסה למקרקעין, לתפיסת החזקה בהם, או לביצוע עבודות בהם.

תפיסת חזקה במקרקעי התכניות למערכת ההולכה

48. פורסמה הודעה לפי סעיפים 5 ו-7 לפקודת הקרקעות לגבי מקרקעין שבתחום אחת מן התכניות למערכת ההולכה (בסעיף זה – המקרקעין), יחולו גם הוראות אלה:

(1) בעל הרישיון וכל מי שפועל מטעמו יהיו רשאים להיכנס למקרקעין ולתפוס בהם חזקה אף בלא צו של בית משפט, ובלבד שנתן לבעל המקרקעין 30 ימים מראש הודעה על העיתוי שבו בכוונתם לעשות כן;

(2) פנה בעל המקרקעין לבית המשפט בבקשה למנוע או להפסיק את תפיסת החזקה במקרקעין, יהיה בית המשפט רשאי ליתן צו כאמור רק אם הוכח להנחת דעתו כי נפל פגם בהליכי פרסום ההודעה לפי פקודת הקרקעות; ואולם לענין תפיסת חזקה בבית מגורים, שבנייתו נסתיימה לפני פרסום ההודעה, יחולו הוראות פקודת הקרקעות.

סימן ב': כניסה למקרקעין והקמת מיתקני גז מתחת לפני הקרקע

סמכות כניסה למקרקעין וביצוע פעולות בהם

49. אושר למיתקן גז שאינו תחנת גז (בסימן זה – מיתקן גז תת קרקעי) מפרט לפי סעיף 24, ומיקומו של מיתקן הגז התת קרקעי נקבע בתכנית שאושרה לפי חוק התכנון והבניה שהיא תכנית מפורטת או תכנית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת או בתכנית עבודה, או אושר

למיתקן גז מפרט לפי סעיף 26, רשאי בעל רישיון, וכל מי שפועל מטעמו, לצורך ביצוע הפעילות על פי הרישיון ובכפוף להוראות סעיף 50, להיכנס למקרקעין שבתחום התכנית או המפרט, בין מקרקעין ציבוריים ובין מקרקעין פרטיים, ולבצע בהם פעולות אלה:

- (1) לערוך מדידות ובדיקות לצורך תכנון הקמתו של מיתקן הגז;
- (2) להתקין, לבנות או להציב את מיתקן הגז;
- (3) לחפור, להסיר אבן, אדמה ועץ ולבצע פעולות נלוות אחרות הדרושות להפעלת הסמכויות האמורות בפסקה (2);
- (4) להסיר או לגזום, מסביב לכל מיתקן גז קיים או מתוכנן, כל צמח המפריע להקמתו, לקיומו או לפעילותו התקינה של מיתקן הגז;
- (5) לבצע בדיקה, תחזוקה, תיקון, או הסרה של מיתקן הגז, וכן לבצע בו שינוי שאין בו משום פגיעה בהיקף השימוש באותם מקרקעין;
- (6) לחפור תעלות, מנהרות ומעברים מתחת לפני הקרקע;
- (7) לפתוח כל דרך לשם ביצוע עבודות גז במקרקעין, ובלבד שמיד עם השלמת העבודה יחזיר את הדרך למצב הקודם; בפסקה זו, "דרך" – לרבות מסילה, כביש, רחוב, סמטה, כיכר, מעבר, גשר או מקום פתוח שיש לציבור זכות מעבר בהם;
- (8) לעבור ברכב במקרקעין הנמצאים סמוך למקום שבו נדרש לבצע פעולות המפורטות בפסקאות (1) עד (7).

50. (א) לא ייכנס בעל רישיון למקרקעין בכוונה לעשות שימוש בסמכויות לפי סעיף 49, אלא לאחר שמסר לבעל המקרקעין הודעה על הכוונה לעשות כן, ועל העיתוי המתוכנן לכך, וחלפו 15 ימים מיום מסירת ההודעה.

הודעה על כוונה להיכנס למקרקעין, התנגדות והרשאה

(ב) לא ניתן למצוא את בעל המקרקעין, יפרסם בעל הרישיון את ההודעה; פורסמה ההודעה, חזקה שבעל המקרקעין קיבל אותה; המנהל יקבע בכללים את דרך פרסום ההודעה.

(ג) בעל מקרקעין המתנגד לביצוע הפעולות לפי סעיף 49 רשאי לפנות למנהל בתוך 15 ימים מיום שנמסרה לו או פורסמה ההודעה; פנה כאמור, רשאי בעל הרישיון, רק אם קיבל הרשאה לכך מאת המנהל, להיכנס למקרקעין לצורך מילוי תנאי רישיונו ולבצע בהם את הפעולות האמורות; נתן המנהל הרשאה, יודיע על כך לבעל המקרקעין לפחות 7 ימים לפני המועד לביצוע הפעולות, בצירוף נימוקים.

(ד) כניסה וביצוע פעולות לפי סעיף 49 במקום המוחזק בידי מערכת הביטחון טעונים אישור מראש של הגוף המוסמך לכך על פי דין לגבי אותו מקום.

(ה) בעל רישיון המתכוון להיכנס למקרקעין המיועדים בתכנית לצורכי ציבור כמשמעותם בחוק התכנון והבניה ולבצע בהם פעולות לפי סעיף 49, ימסור הודעה כאמור בסעיף קטן (א) גם לרשות המקומית שבתחומה נמצאים המקרקעין.

51. (א) הרואה עצמו נפגע מהרשאת המנהל לפי סעיף 50(ג), רשאי לערור עליה לבית משפט השלום שבתחום שיפוטו נמצאים המקרקעין, בתוך 14 ימים מהיום שבו נמסרה לו ההחלטה.

ערר

(ב) בית המשפט הדין בערר רשאי לאשר את החלטת המנהל, לבטלה, או להתנותה בתנאים, והוא רשאי לתת כל סעד שבית משפט הדין בענין אזרחי מוסמך לתיתו.

(ג) הגשת ערר לבית המשפט לא תעכב את השימוש בסמכות לפי סעיף 49, אלא אם כן החליט על כך בית המשפט. בהחלטה מנומקת מטעם מיוחד; ואולם בית המשפט לא יורה למנוע או להפסיק את השימוש בסמכות כאמור בסעיף 49 לגבי מיתקן גז שמיקומו נקבע בתכנית שאושרה לפי חוק התכנון והבניה, או בתכנית עבודה, אלא אם כן הוכח, להנחת דעתו, כי נפל פגם במתן ההחלטה או בהודעה עליה.

52. (א) שר המשפטים רשאי לקבוע סדרי דין בערר; באין סדרי דין ירון בית המשפט בדרך הנראית לו מועילה ביותר להכרעה צודקת ומהירה.

(ב) בית המשפט הדין בערר לא יהיה קשור בדיני הראיות למעט דיני חסינות עדים וראיות חסויות כאמור בפרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.¹³

53. (א) בעל רישיון המשתמש בסמכות ומבצע פעולות לפי סעיף 49, יימנע עד כמה שהדבר ניתן מגרימת נזק, ויחזיר את המקרקעין, ככל האפשר, למצב שהיו בו אילולא נעשה שימוש בהם.

(ב) נגרם נזק כתוצאה מביצוע הפעולות האמורות, ישלם בעל הרישיון, לפי דרישת הניזוק, פיצויים על הנזק שנגרם.

(ג) החליט בעל הרישיון לדחות דרישה לפיצויים לפי סעיף קטן (ב), כולה או חלקה, ימסור לתובע הודעה מנומקת בכתב על כך בתוך 60 ימים מיום קבלת הדרישה, וישלם לו, בתוך המועד האמור, את הסכום שאינו שנוי במחלוקת; כל אחד מהצדדים רשאי להעביר את הדרישה לפיצויים להכרעה בועדת ערר שתקבע את סכום הפיצויים; הוראות סעיפים 45(ב) ו-46 יחולו לענין זה.

54. על אף הוראות סעיף 12 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, מיתקן גז שחובר למקרקעין של אחר, יהיה בכפוף להוראות סעיף 21 בבעלותו של מי שהתקין אותו כדין; הוראה זו לא תחול על מיתקן גז המותקן בחצרי הצרכן, אחרי המונה.

סימן ג': כניסה למקרקעין מטעמי בטיחות רחופים

55. (א) בעל רישיון רשאי להיכנס למקרקעין לשם ביצוע פעולה רחופה החיונית למניעת דליפת גז או למניעת נזק לאדם או לרכוש גם בלא הודעה כאמור בסעיף 50(א) או (ב), ובלבד שייתן הודעה מפורטת לבעל המקרקעין ולמנהל בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ־48 שעות מביצוע הפעולה; הוראות סעיף 50(ב) יחולו גם לענין הודעה לפי סעיף זה.

(ב) הוראות סעיף 53 יחולו לענין שימוש בסמכות וביצוע פעולות לפי סעיף זה, בשינויים המחויבים.

פרק ו': הרשות, המנהל, הממונה והמועצה

סימן א': הרשות, המנהל והממונה

56. (א) מוקמת בזה, במשרד התשתיות הלאומיות, רשות הגז הטבעי, שתפעל לקידום מטרותיו של חוק זה, תפקח על מילוי הוראות לפי חוק זה ולפי הרישיונות ותמלא את התפקידים שנקבעו לה בחוק זה ושהוטלו עליה לפי כל דין אחר; לרשות יהיו מנהל ומועצה.

¹³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 420.

(ב) תפקידי הרשות, למעט אלה שיוחדו למועצה, למנהל או לממונה, יבוצעו בידי המנהל באמצעות עובדי הרשות.

תקציב הרשות 57. תקציב רשות הגז הטבעי ייקבע בחוק התקציב השנתי בסעיף תקציב נפרד כמשמעותם בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985¹⁴; הממונה על סעיף התקציב יהיה מנהל הרשות.

עסקאות הרשות 58. לצורך ביצוע הוראות חוק זה מורשה מנהל הרשות, יחד עם חשב הרשות, לייצג את הממשלה בעסקאות כאמור בסעיפים 4 ו-5 לחוק נכסי המדינה, התשי"א-1951¹⁵, למעט עסקאות במקרקעין, ולחתום בשם המדינה על מסמכים הנוגעים לעסקאות כאמור.

מינוי המנהל 59. (א) הממשלה תמנה, לפי הצעת השר בהתייעצות עם שר האוצר, מנהל לרשות הגז הטבעי; המנהל יהיה עובד המדינה.

(ב) המנהל יהיה אזרח ישראלי וחושב ישראל, בעל תואר אקדמי באחד המקצועות האלה: כלכלה, ראיית חשבון, מינהל עסקים, הנדסה, משפטים או מקצוע אחר בתחום משק האנרגיה, ובעל ניסיון מצטבר של חמש שנים לפחות במקצוע כאמור.

(ג) הודעה על מינוי המנהל תפורסם ברשומות.

תקופת כהונה, השעיה ופקיעת כהונה 60. (א) המנהל ימונה לתקופה של חמש שנים וניתן לחזור ולמנותו, ובלבד שלא יכהן יותר משתי תקופות כהונה רצופות.

(ב) כהונת המנהל תפקע לפני תום התקופה שלה מונה בהתקיים אחד מאלה:

(1) התפטר במסירת כתב התפטרות;

(2) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, והממשלה, על פי הצעת השר, העבירה אותו מכהונתו בהודעה בכתב;

(3) הורשע בעבירה אשר מפאת חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כמנהל;

(4) הועבר מתפקידו או פוטר לפי חוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963¹⁶ (בסעיף זה - חוק המשמעת).

(ג) הושעה המנהל לפי חוק המשמעת, ימונה לו ממלא מקום לתקופת ההשעיה, והוראות סעיף 59 יחולו לענין המינוי.

מינוי הממונה ותפקידי 61. (א) המנהל ימנה, בהתייעצות עם המועצה, ממונה על הבטיחות מבין עובדי הרשות.

(ב) הממונה יהיה בעל תואר אקדמי במקצוע ההנדסה או במקצוע אחר בתחום משק האנרגיה, ובעל ניסיון מצטבר של שלוש שנים לפחות במקצוע כאמור.

(ג) הממונה יטפל בנושא בטיחות משק הגז הטבעי כאמור בפרק ז' ובחוק הגז (בטיחות ורישוי), וימלא את התפקידים שהוטלו עליו לפי חוק זה ולפי כל דין אחר.

עובדי הרשות 62. עובדי הרשות יהיו עובדי המדינה.

¹⁴ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60; התשנ"ה, עמ' 196.

¹⁵ ס"ח התשי"א, עמ' 52; התשנ"ה, עמ' 448.

¹⁶ ס"ח התשכ"ג, עמ' 50.

סימן ב': המועצה

מינוי המועצה,
תפקידיה והרכבה

63. (א) השרים, באישור הממשלה, ימנו לרשות מועצה לעניני משק הגז הטבעי; חברי המועצה יהיו אזרחים ישראלים ותושבי ישראל.

(ב) המועצה תקבע אמות מידה לשירות, תאשר תעריפים ותמלא את התפקידים האחרים שהוטלו עליה בחוק זה.

(ג) חברי המועצה הם:

(1) המנהל, והוא יהיה יושב ראש המועצה;

(2) נציג שר האוצר מקרב עובדי משרדו;

(3) נציג שר התשתיות הלאומיות מקרב עובדי משרדו;

(4) שני נציגים מקרב הציבור, שהם בעלי תואר אקדמי באחד המקצועות האלה: כלכלה, ראיית חשבון, מינהל עסקים, הנדסה, משפטים, או מקצוע אחר בתחום משק האנרגיה, שלהם ניסיון מצטבר של חמש שנים לפחות באחד מן המקצועות האמורים.

ישיבות וסדרי
עבודה

64. (א) המנין החוקי בישיבת המועצה הוא רוב חבריה, ובהם היושב ראש.

(ב) החלטות המועצה יתקבלו ברוב דעות של החברים הנוכחים המצביעים באותה ישיבה, ובהם יושב ראש המועצה; היו הדעות שקולות, תכריע דעת יושב ראש המועצה.

(ג) הבר המועצה שעשוי להיות לו ענין, במישרין או בעקיפין, בנושא העומד לדיון במועצה, יודיע על כך בכתב ליושב ראש המועצה, מיד לאחר שנודע לו כי הנושא האמור עומד לדיון, ולא יהיה נוכח בדיוני המועצה באותו נושא; עשוי להיות ענין כאמור למנהל, יודיע על כך בכתב לשר, והשר ימנה מקרב עובדי משרדו ממלא מקום למנהל לדיוני המועצה באותו נושא.

(ד) המועצה תקבע לעצמה את דרכי עבודתה ונוהלי דיוניה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

תחולת הוראות

65. על המועצה ועל חברי המועצה ומינורים, למעט המנהל, יחולו הוראות סעיפים 22(ד) ו-23(א) ו-26 עד 29 לחוק משק החשמל, בשינויים המחוייבים.

פרסום פומבי
של החלטות
ותעריפים

66. (א) הרשות תפרסם ברבים את אלה:

(1) תעריפים וכללים לענין תעריפים שאישרה המועצה לפי חוק זה;

(2) הסכרים בדבר אופן קביעת התעריפים;

(3) אמות מידה שקבעה המועצה לפי חוק זה;

(4) כללים, והחלטות אחרות של המועצה, המנהל והממונה שיש בהן ענין לציבור.

(ב) פרסומי הרשות יהיו בדרך שתקבע המועצה, ובלבד שתעריפים ואמות מידה כאמור בסעיף קטן (א) ו-3(3) יפורסמו גם ברשומות.

(ג) פרסומי הרשות כאמור בסעיף קטן (א) וכן רישיונות והיתרים שניתנו לפי חוק זה יועמדו לעיון הציבור במשרדי הרשות ובמשרדי בעלי הרישיונות הנוגעים בדבר בשעות העבודה הרגילות; השר רשאי לקבוע אגרה בעד עיון.

פרק ז': דיווח, פיקוח ותיקון ליקויים

סימן א': דיווח ופיקוח

67. (א) השר רשאי לקבוע בתקנות או ברישיון הוראות בענין דוחות כספיים, שנתיים ותקופתיים, שעל בעל רישיון להגיש לרשות, ובלבד שדוחות כספיים שנתיים יהיו מבוקרים בידי רואה חשבון וכל הדוחות הכספיים יהיו לפי העקרונות החשבונאיים המקובלים וכללי הדיווח המקובלים, ובענין דוחות אחרים, שנתיים, תקופתיים ומיידיים, שעל בעל רישיון להגיש לרשות ככל הדרוש לפיקוח על עמידתו באמות המידה ובהוראות שנקבעו לפי סעיף 38 ובהוראות אחרות לפי חוק זה, לרבות הוראות הרישיון, ולמילוי תפקידי הרשות, ככל שלא נקבעו לגביהם בחוק זה הוראות דיווח אחרות.

דינים וחשבונות ומידע שימסור בעל רישיון

(ב) המנהל או מי שהוא הסמיך לכך רשאי לדרוש מבעל רישיון ומכל נושא משרה בו למסור לו בכתב הסבר, פירוט, ידיעות ומסמכים בקשר לפרטים הכלולים בדוח שהגיש בעל הרישיון לפי סעיף קטן (א).

(ג) המנהל רשאי לפרסם פרטים מתוך דוחות שהוגשו לפי סעיף קטן (א), ובלבד שנתן לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו ושלא יהיה בפרסום משום גילוי סודות מסחריים.

68. השר רשאי לקבוע הוראות בדבר חובתו של עוסק ביבוא, במכר או בשיווק של גז טבעי, למסור למנהל כל מידע המצוי ברשותו בנוגע לפעילותו בתחום הגז הטבעי, והדרוש למילוי תפקידי הרשות לפי חוק זה או לקידום מטרותיו של חוק זה.

חובת מסירת מידע של עוסקים שאינם בעלי רישיון

69. המנהל, בהתייעצות עם המועצה, ולאחר שנתן לבעלי הרישיונות הנוגעים בדבר הזדמנות להשמיע את עמדתם, רשאי לקבוע בכללים הוראות בדבר חובתו של בעל רישיון למסור מידע לצרכנים ולציבור.

חובות מסירת מידע לצרכנים ולציבור

70. (א) לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה או הרישיון, רשאי המנהל, הממונה או עובד הרשות שהמנהל הסמיך לכך בכתב (בסעיף זה - המוסמך):

סמכויות דרישת מידע, כניסה ותפיסה

(1) לדרוש מבעל רישיון ומכל נושא משרה בו למסור כל ידיעה ומסמך הנוגעים לענין, לרבות דינים וחשבונות, פנקסים, תעודות, פלט כמשמעותו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995¹⁷ (להלן - חוק המחשבים), או מסמכים אחרים (להלן - מסמכים) בתוך תקופה שנקבעה ברשימה;

(2) להיכנס לכל מקום שבו מנהל בעל רישיון את עסקיו או שבו הוא מבצע עבודות גז, ולכל מקרקעין שבהם נמצא מיתקן גז, ולברוק את מיתקן הגז או את אופן ביצוע עבודות הגז, לפי הענין, לעיין במסמכים, לתפוס כל חפץ או מסמך, וכן לחדור לחומר מחשב כהגדרתו בחוק המחשבים ולהפיק פלט תוך חדירה כאמור, ובלבד שפעולות כאמור יבוצעו בידי אדם המיומן לכך.

(ב) מי שנדרש כאמור בסעיף קטן (א)(1) ימסור את הידיעה או המסמך בתוך התקופה שנקבעה כאמור; המוסמך ימסור לבעל הרישיון העתק צילומי מהמסמכים שנלקחו ממנו, בתוך שבעה ימים מהיום שבו נלקחו, אלא אם כן ויתר בעל הרישיון על כך; המסמכים יוחזרו למי שממנו נלקחו, לא יאוחר מתום שלושה חודשים מהיום שבו נלקחו, אלא אם כן הם דרושים לשם ניהול הליך משפטי.

(ג) לענין תפיסת חפץ כאמור בסעיף קטן (א)(2) שהוא חומר מחשב כמשמעותו בחוק המחשבים, יחולו הוראות אלה:

¹⁷ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

(1) המוסמך יעתיק את חומר המחשב ויותיר את המקור בידי בעל הרישיון;
(2) סבר המוסמך כי הותרת המקור של חומר המחשב בידי בעל הרישיון עלולה לפגוע בפיקוח או בתוצאותיו, יתפוס את המקור ויותיר העתק בידי בעל הרישיון.

(ד) נתפסו חפצים, יחולו הוראות אלה:

(1) המוסמך יערוך רשימה של כל החפצים שנתפסו אגב ביצוע הפיקוח והמקומות שבהם נמצאו;

(2) המוסמך יאפשר לאדם מטעם בעל הרישיון להיות נוכח בעת ביצוע הפיקוח וימסור לו העתק של רשימת החפצים שנתפסו;

(3) חפץ שנתפס יוחזר בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ־15 ימים מהיום שנתפס, אלא אם כן הוא דרוש לשם ניהול הליך משפטי.

(ה) שופט של בית משפט שלום רשאי, לבקשת המנהל ולאחר שניתנה למי שממנו נלקחו מסמך או חפץ הזדמנות להשמייע את טענותיו, להאריך, בתנאים שיקבע, את התקופה האמורה בסעיף קטן (ב) או (ד)33). לפי הענין.

71. חובות דיווח לפי סימן זה באות להוסיף על חובות, דיווח לפי כל דין אחר. שמירת דינים

סימן ב': תיקון ליקויים

72. (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי בעל הרישיון מנהל את עסקיו באופן לקוי העלול לפגוע באפשרותו לתת את שירותיו, או שאינו ממלא אחר הוראות לפי חוק זה או לפי הרישיון, רשאי הוא לשלוח לבעל הרישיון הודעה בכתב שבה יפרט את הליקוי וידרוש את תיקונו בתוך תקופה שיקבע בהודעה ושתחילתה עם מסירתה.

(ב) הממונה רשאי לדרוש, בהודעה בכתב, כי בעל רישיון -

(1) יתקן ליקויי בטיחות שמצא;

(2) יבצע פעולה הדרושה למניעת סכנה לאדם או לרכוש, כפי שקבע.

73. מצא הממונה כי יש צורך לנקוט פעולה למניעת סכנה ממשית ומיידית לאדם או לרכוש, רשאי הוא לבצעה, אף אם טרם חלף המועד להגשת השגה לפי סעיף 74 או עתירה לפי סעיף 75, בעצמו או באמצעות אחרים, אם בעל הרישיון לא ביצעה בהתאם להוראה לפי סעיף 72(ב)2), ולהטיל את ההוצאות שהוצאו לשם כך על בעל הרישיון.

74. (א) בעל רישיון שקיבל הודעה לפי סעיף 72, רשאי להשיג עליה לפני המנהל או הממונה, לפי הענין, בתוך 7 ימים מיום קבלת ההודעה או בתוך תקופה אחרת שצוינה בהודעה בהתאם לדחיפות הענין.

(ב) הגיש בעל רישיון השגה כאמור בסעיף קטן (א), יחליט בה המנהל או הממונה, לפי הענין, סמוך ככל האפשר לאחר שקיבל אותה, ויודיע על החלטתו לבעל הרישיון, ורשאי הוא לשנות את התקופה שבה על בעל הרישיון לתקן את הליקוי או לבצע את הפעולה.

75. על החלטה בהשגה לפי סימן זה רשאי בעל הרישיון לעתור לבית המשפט לענינים מינהליים; ואולם אין בהגשת העתירה כדי לעכב את כניסתה לתוקף של החלטה, אלא אם כן החליט על כך בית המשפט.

76. (א) הממונה רשאי לבדוק את נסיבותיו של כל אירוע שאירע במהלך פעולתו של בעל רישיון ושבזו נגרם נזק לאדם או לרכוש או שבו עלול היה להיגרם נזק כאמור.

(ב) השר רשאי להתקין תקנות בדבר חובות דיווח על אירוע כאמור בסעיף קטן (א) ובדבר הליכי הבדיקה.

פרק ח': עיצומים כספיים ועונשין

סימן א': עיצומים כספיים

77. (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי בעל רישיון עשה אחד מאלה, רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בשיעור כפל הקנס האמור בסעיף 61(א)3 לחוק העונשין:

עיצום כספי

(1) לא מסר דוח בהתאם להוראות המנהל לפי סעיף 4(ה);

(2) הפר תנאי בדבר הפרדת חברות לפי הוראות סעיף 6(א) או לא ניהל מערכת חשבונות נפרדת כנדרש לפי הוראות סעיף 6(ב);

(3) עסק בפעילות שאינה קבועה ברישיון שניתן לו, בלא היתר או שלא בהתאם לתנאיו של היתר, בניגוד להוראות סעיף 14;

(4) ביצע עבודת גז או הקים מיתקן גז או עשה בו שינוי, בניגוד להוראות צו בטוחות;

(5) הקים מיתקן גז או שינה מיתקן גז שלא לפי מפרט שאישרו המנהל והממונה לפי הוראות סעיף 24, או הפר צו שנתן הממונה לפי הוראות סעיף 27;

(6) נתן שירותי הולכה בייצוא או במעבר בניגוד להוראות השר לפי סעיף 35;

(7) גבה תעריפים, שאינם בעד שירותי הולכה, שלא אושרו בידי המועצה, בניגוד להוראות סעיף 36(א) או (ב);

(8) לא פרסם את התעריפים בהתאם להוראות המנהל לפי סעיף 36(ג);

(9) לא התקין מונה בהתאם להוראות סעיף 37;

(10) פעל בניגוד לאמות המידה או להוראות שקבעה המועצה לפי הוראות סעיף 38;

(11) הפר כללים לתשלום שקבע המנהל לפי הוראות סעיף 39;

(12) לא קיים הוראה לתיקון ליקוי או לביצוע פעולה, שניתנה לו לפי הוראות סעיף 72, ולא ניתן עוד להשיג או לעתור עליה לפי הוראות סימן ב' לפרק ז';

(13) הפר חובת דיווח או חובת מסירת מידע לפי הוראות סעיפים 67 או 68;

(14) הפר תנאי מתנאי רישיונו שאינו מגוי בפסקאות (1) עד (13), והמנהל נתן לו התראה על כך והוא לא תיקן את ההפרה או הפסיק אותה, לפי הענין, בתוך 15 ימים מיום שנמסרה לו ההתראה או בתוך תקופה ארוכה יותר שנקבעה בהתראה.

(ב) בהפרה חוזרת של אותה פסקה מפסקאות סעיף קטן (א), יהיה העיצום הכספי כפל העיצום הכספי הקבוע באותו סעיף קטן.

(ג) היה למנהל יסוד סביר להניח כי בעל רישיון הולכה גבה תעריפים בעד שירותי הולכה שלא אושרו בידי המועצה, בניגוד להוראות סעיף 36(א) או (ב), רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בשיעור פי עשרה מן הקנס האמור בסעיף 61(א)3 לחוק העונשין, ובהפרה חוזרת - כפל העיצום הכספי האמור.

(ד) בסעיף זה, "הפרה חוזרת" – הפרה שנעשתה בתוך שנתיים מהיום שהוטל עיצום כספי בשל ההפרה הראשונה.

78. עיצום כספי יהיה לפי סכומו המעורכן ביום הדרישה לתשלום, ואם הוגש ערעור ובית המשפט הדין בערעור הורה על עיכוב תשלומו – לפי סכומו המעורכן ביום ההחלטה בערעור.

79. עיצום כספי ישולם, לפי דרישת המנהל בכתב, בתוך 30 ימים ממועד קבלת הדרישה; הדרישה תוצא לאחר שהמנהל מסר לבעל הרישיון הודעה על הכוונה להוציאה, ונתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו.

80. לא שולם עיצום כספי במועד, ייתוספו עליו, לגבי תקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961¹⁸ (להלן – הפרשי הצמדה וריבית), עד תשלומו.

81. (א) עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה ועל גבייתו יחול חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995¹⁹.

(ב) בלי לגרוע מסמכויות הגביה האמורות רשאי המנהל לגבות עיצום כספי בדרך של מימוש הערבויות שהמציא בעל הרישיון לפי הוראות רישיונו.

82. (א) אין בהוראות סעיף 77 כדי לגרוע מסמכותו של תובע להגיש כתב אישום כאמור בפרק זה בשל ההפרה לפי חוק זה או חוק אחר, אם הוא סבור שהנסיבות מצדיקות זאת, מטעמים שיירשמו.

(ב) הוגש נגד בעל רישיון כתב אישום כאמור בסעיף קטן (א), לא יחויב בשל ההפרה בתשלום עיצום כספי, ואם שולם – יוחזר לו הסכום ששולם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, מיום תשלומו ועד יום החזרתו.

83. (א) על דרישה לתשלום עיצום כספי ניתן לערור לבית משפט השלום בתוך 30 ימים מהיום שנמסרה הדרישה לבעל הרישיון.

(ב) אין בהגשת הערר כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך המנהל או הורה בית המשפט אחרת.

(ג) התקבל הערר, יוחזר סכום העיצום הכספי בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, מיום תשלומו ועד יום החזרתו.

(ד) על החלטת בית המשפט בערר ניתן לערער ברשות ובית המשפט ידון בערעור בשופט אחד.

סימן ב': עבירות ועונשין

84. ההורס מיתקן גז או הפוגע בו, דינו – מאסר חמש שנים או הקנס האמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין; עשה כן ברשלנות, דינו – מאסר שישה חודשים או הקנס האמור בסעיף 61(א)1 לחוק העונשין.

85. העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שלוש שנים או הקנס האמור בסעיף 61(א)3 לחוק העונשין:

¹⁸ ס"ח התשכ"א, עמ' 192; התשמ"ט, עמ' 52.

¹⁹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 170.

- (1) מפריע לבעל רישיון בהולכה, בחלוקה או בשיווק של גז, או מונע אחד מאלה;
- (2) מפריע לבעל רישיון או למי שפועל מטעמו של בעל רישיון, בהקמתו, בהפעלתו, בקיומו, בשינויו, בבדיקתו או בתיקונו של מיתקן גז;
- (3) מתחבר למערכת הולכה או לרשת חלוקה בלא הסכמת בעל הרישיון;
- (4) מכניס למערכת הולכה גז טבעי שהרכבו אינו תואם מפרט שקבע השר לפי הוראות סעיף 7, ועלול לגרום בכך נזק לאדם או לרכוש.

פעולות אסורות 86. (א) העושה אחד מאלה, דינו - מאסר שנתיים או קנס פי ארבעה מהקנס האמור בסעיף 61(א)3 לחוק העונשין;

(1) מקים או מפעיל מערכת הולכה, רשת חלוקה, מיתקן גז"ן או מיתקן אחסון בלא רישיון שניתן לו בהתאם להוראות סעיף 3(א) או בניגוד לתנאים שנקבעו ברישיון לפי הוראות סעיף 3(ב);

(2) עוסק במכר או בשיווק גז טבעי בניגוד להוראות סעיף 4(א) עד (ד);

(3) עוסק בפעילות שאינה קבועה ברישיון שניתן לו בלא היתר או שלא בהתאם לתנאיו של היתר, בניגוד להוראות סעיף 14;

(4) גובה תעריפים שלא אושרו בידי המועצה בניגוד להוראות לפי סעיף 36(א) או (ב);

(5) אינו מקיים הוראה לתיקון ליקוי או לביצוע פעולה שניתנה לו לפי הוראות סעיף 72, ולא ניתן עוד להשיג או לעתור עליה לפי הוראות סימן ב' לפרק ז'.

איסור הפליה ואיסור התניית שירות 87. בעל רישיון העושה אחד מאלה, דינו - קנס כאמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין:

(1) אינו נותן את שירותיו או נוהג בהפליה בניגוד להוראות סעיף 31;

(2) מתנה שירות בניגוד להוראות סעיף 33.

הפרת חובת דיווח 88. המפר חובה לדווח או למסור מידע לפי הוראות סעיפים 23(ה) או 68, דינו - כפל הקנס האמור בסעיף 61(א)3 לחוק העונשין.

אחריות נושא משרה בתאגיד 89. (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה מן העבירות המנויות בסעיפים 84 עד 88 (להלן - עבירה) בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר חובתו האמורה, דינו - קנס כאמור בסעיף 61(א)3 לחוק העונשין; בסעיף זה, "נושא משרה" - מנהל פעיל בתאגיד, שותף למעט שותף מוגבל, ואדם האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו נעברה העבירה.

(ב) נעברה עבירה בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא משרה הפר חובתו לפי סעיף קטן (א) אלא אם כן עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

קנס נמשך 90. לענין עבירה נמשכת לפי סימן זה רשאי בית משפט להטיל קנס נוסף על הקנסות הקבועים לאותה עבירה, פי שלושה מן הקנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין לכל יום שבו נמשכת העבירה.

פרק ט': הוראות שונות

שעת חירום 91. (א) השר רשאי, באישור הממשלה, להכריז על שעת חירום במשק הגז הטבעי, לתקופה מוגבלת.

(ב) השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור הממשלה, רשאי לקבוע הוראות שיחולו על הפעלת משק הגז בשעת חירום, דרך כלל או לסוגים.

92. השר, באישור הממשלה, רשאי להורות לחברה ממשלתית הרוכשת למעלה ממחצית כמות הגז הטבעי העוברת, במהלך תקופה שיחליט עליה, במערכת ההולכה, לרכוש גז טבעי מבעל חזקה שיוורה; הוראה כאמור תכלול התייחסות לתקופה ולכמות שתרכוש החברה מבעל החזקה האמור, וכן למחיר ולתנאי הרכישה שיהיו זהים למחיר ולתנאים שבהם החברה רוכשת, או יכולה לרכוש, גז טבעי מספקים אחרים באותה תקופה.

93. גז שימכור ספק גז טבעי ליצרן חשמל פרטי כהגדרתו בחוק משק החשמל, הוא מצרך שחוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996²⁰ (להלן - חוק הפיקוח), חל עליו, ורמת הפיקוח שתחול עליו תהיה קביעת מחירים לפי פרק ה' לחוק הפיקוח.

94. (א) ברכישת חמישה עשר אחוזים ממיטקני הגז, לרבות ציוד ותוכנות הנדרשים להקמתם או להפעלתם, וככל שאין בכך כדי לסתור התחייבות של המדינה באמנה בין-לאומית, ייתן בעל רישיון הולכה, למעט בעל רישיון הולכה לפי סעיף 10, הערפה לתוצרת הארץ, ולענין זה יחולו ההוראות לפי סעיף 3א לחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992²¹, בהתאמות שיקבעו השרים.

(ב) השרים, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאים לקבוע בצו כי הוראה זו לא תחול על בעל רישיון הולכה שיקבעו, או שהיא תחול על בעל רישיון כאמור בהגבלות, לרבות הגבלת התקופה שבה היא תחול.

95. מסירה לפי חוק זה תיעשה בהתאם להוראות סעיף 237 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982²², בשינויים המחויבים.

96. (א) בפקודת העיריות²³, בסעיף 274ב(ג), בהגדרה "קווי תשתית", במקום "נפט גלמי או מוצרי נפט" יבוא "נפט גלמי, מוצרי נפט או גז טבעי".

(ב) סעיף קטן (א) יחול גם על מועצות מקומיות, וצו המועצות המקומיות (א) התשי"א-1950²⁴, צו המועצות המקומיות (ב), התשי"ג-1953²⁵, וצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות) התשי"ח-1958²⁶, יתוקנו בהתאם לכך.

97. בחוק הנפט, התשי"ב-1952, אחרי סעיף 81 יבוא:

"עדיפות חוק 81א. בכל ענין המוסדר לפי חוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002, יחולו משק הגז הטבעי הוראותיו במקום ההוראות שבחוק זה."

98. בחוק התכנון והבניה -

(1) בסעיף 12ב(א), בסופו יבוא:

"(5) לדון ולהחליט בע"ר לפי סעיפים 26(ג) ו-28(ה) לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002, ובדרישה לפיצויים לפי סעיפים 28(ב), (ג) ו-(ד), 45 ו-53 לחוק האמור."

²⁰ ס"ח התשנ"ו, עמ' 192.

²¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 114.

²² ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

²³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

²⁴ ק"ת התשי"א, עמ' 178.

²⁵ ק"ת התשי"ג, עמ' 1174.

²⁶ ק"ת התשי"ח, עמ' 1256.

”סימן ו'2: מיתקני גז טבעי

119 זה. לענין מיתקן גז כאמור בסעיף 26 לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002 (בסימן זה - חוק משק הגז הטבעי), יחולו, גם ההוראות לפי הסעיף האמור.

119 זו. (א) היתר להקמת מיתקן גז כהגדרתו בחוק משק הגז הטבעי (בסעיף זה - מיתקן גז), למעט מיתקני גז שסעיף 119 חל עליהם, יינתן בידי רשות הרישוי למיתקני גז טבעי שתורכב מיושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה והוא יהיה היושב ראש, מתכנן המחוז ומהנדס הועדה המקומית שבתחומה נמצא מיתקן הגז.

(ב) שר הפנים, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, יתקין תקנות בדבר דרכי הרישוי של מיתקני גז, הליכי הרישוי של מיתקנים כאמור והמועדים שיחולו לענין הליכים אלה, ובלבד שאם הוגשה בקשה להיתר בהתאם לתקנות כאמור, ורשות הרישוי למיתקני גז טבעי לא נתנה את החלטתה בתוך 60 ימים מיום הגשת הבקשה, יראו כאילו ניתן היתר להקמת מיתקן הגז בהתאם לבקשה.

(3) אחרי סעיף 202 יבוא:

202 א. נפגעו על ידי תכנית שמטרתה העיקרית ייעוד מקרקעין למיתקן גז, או על ידי כל אחת מן התכניות למערכת ההולכה, או על ידי תכנית הכוללת גם ייעוד מקרקעין למיתקן גז, שלא בדרך הפקעה, מקרקעין הנמצאים בתחומה או הגובלים עמה, יחולו לענין הפיצויים, לפי הענין, הוראות סעיף 28 לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002; בסעיף זה -

”מיתקן גז” ו”התכניות למערכת ההולכה” - כהגדרתם בחוק משק הגז הטבעי;

”תכנית” - לרבות תכנית עבודה שאושרה לפי סעיף 25(ד) לחוק משק הגז הטבעי.

”פיצויים בשל תכנית הכוללת ייעוד מקרקעין למיתקן גז

99. בחוק החברות הממשלתיות, כ”תוספת, בסופה יבוא:

”16. המועצה לפי חוק משק הגז הטבעי, התשס”ב-2002.”

תיקון חוק החברות הממשלתיות - מס' 13

100. בחוק הגז (בטיחות ורישוי) -

תיקון חוק הגז (בטיחות ורישוי)

(1) בסעיף 1, בהגדרה ”גז”, אחרי ”גז טבעי” יבוא ”לרבות גז טבעי נוזלי”;

(2) בסעיף 3 -

(א) האמור בו יסומן (א), ובו המילים ”להלן - המנהל”) - יימחק;

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

(ב) בחוק זה, ”המנהל” - לעניני גז פחמימני מעובה - מי שמונה לפי סעיף קטן (א), ולעניני גז טבעי - הממונה כהגדרתו בחוק משק הגז הטבעי, התשס”ב-2002”;

3) בסעיף 9, בסופו יבוא "ואולם מי שקיבל רישיון לפי פרק ב' לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002, אינו חייב ברישיון גם לפי חוק זה".

חיקון חוק
בתי המשפט
לענינים מנהליים
- מס' 4

101. בחוק בתי המשפט לענינים מנהליים, התש"ס-2000²⁷, בתוספת השניה, אחרי פרט 10 יבוא:

"11. ערעור לפי סעיף 28(ב)7 לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002."

הוראות מעבר
לענין עוסק קיים

102. (א) בסעיף זה -

"יום התחילה" - יום תחילתו של חוק זה;

"היום הקובע" - י' בסיון התשס"א (1 ביוני 2001).

(ב) מי שביום הקובע היה בעל מערכת הולכה או רשת חלוקה ועסק בפועל בהולכה או בחלוקה וכן במכר או בשיווק של גז טבעי ממקור מסוים (להלן - עוסק קיים) רשאי להמשיך ולעסוק כאמור מאותו המקור ובאמצעות אותם המיתקנים שהיו קיימים ופעילים ערב היום הקובע (להלן - המיתקנים הקיימים) עד תום שנתיים מיום התחילה.

(ג) עוסק קיים זכאי לקבל רישיון הולכה או רישיון חלוקה, בתנאים שיקבע השר ברישיון, אשר יאפשרו לו להמשיך לעסוק בהולכה, בחלוקה, במכר או בשיווק, גם אחרי התקופה האמורה בסעיף קטן (ב), הכל מאותו המקור ובאמצעות המיתקנים הקיימים, אם התקיימו תנאים אלה:

(1) הוא הגיש למנהל, בתוך שנה מיום התחילה, בקשה לרישיון בצירוף תיאור מלא ומפורט של עיסוקיו בתחום הגז הטבעי, ושל המקור והמיתקנים הקיימים ודרכי הפעלתם, וכן השיב לשאלות שהפנו אליו המנהל או הממונה בכתב, והמציא כל מסמך הקשור לפעילויותיו שביקשו בכתב, בתוך הזמן שהורו;

(2) הממונה אישר כי המיתקנים ודרך הפעלתם בטיחותיים, ורשאי הוא לקבוע הוראות לענין בטיחות העיסוק בידי עוסק קיים.

(ד) הוראות סעיפים 4(א), 5, 7, 8(ג) ו-9(ד), 9, 11 ו-16 לא יחולו על רישיון לפי סעיף

זה.

הוראת מעבר
לענין מי שקיבל
אישור לפי חוק
הנפט

103. (א) בעל חזקה שקיבל לפני תחילתו של חוק זה אישור לפי סעיף 35(ב) לחוק הנפט (להלן - האישור), יהיה זכאי לקבל רישיון הולכה לפי סעיף 10 לחוק זה לגבי קו הצינור נושא האישור, ורישיון זה יבוא במקום האישור.

(ב) נקבעו, כתוצאה מהמרת האישור ברישיון, תנאים חדשים השונים מהתנאים שבאישור, יראו זאת כשינוי תנאי ברישיון ויחולו הוראות סעיף 18(ב) בשינויים המחויבים ואולם לא יראו בקביעת תנאים ברישיון לענין הקיבולת וההקמה של צינורות לפי סעיף 10(ב) ותנאים לפי סעיף 10(ג) ו-36, לרבות כללים ואמות מידה הקשורים לענינים האמורים בסעיפים אלה, כהכבדה כספית מהותית.

(ג) בכפוף להוראות סעיף קטן (א) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מתחולת הוראות לפי חוק זה על רישיון שניתן כאמור בסעיף קטן (א) ועל בעלו בשינויים המתחייבים לפי הענין, כפי שיקבע השר באישור המועצה.

הרישיונות
הראשונים

104. פרסמה הממשלה לפני תחילתו של חוק זה מכרז לבחירת מי שיקים ויפעיל מערכת הולכה במקרקעי התכניות למערכת ההולכה (להלן - המכרז), יחולו הוראות אלה:

²⁷ ס"ח התש"ס, עמ' 190.

- (1) יראו חבר בוועדת המכרזים המנהלת את המכרז (להלן – ועדת המכרזים) שמונה לפני תחילתו של חוק זה כחבר ועדת המכרזים שמונה לפי סעיף 9;
- (2) תנאי הכשירות שנקבעו על ידי ועדת המכרזים להשתתפות במכרז יבואו במקום תנאי הכשירות לקבלת רישיון לפי חוק זה;
- (3) הזוכה במכרז יהיה זכאי לקבל מאת השר רישיון הולכה לפי חוק זה, שתנאיו ייקבעו בהתאם לאמור במסמכי המכרז ולהוראות לפי חוק זה;
- (4) הקימו בעלי אמצעי שליטה בבעל רישיון ההולכה שנבחר לפי סעיף זה חברה נוספת בבעלותם למטרת הקמה והפעלה של רשת חלוקה, זכאית החברה האמורה לקבל מאת השר רישיון חלוקה לפי חוק זה, שתנאיו ייקבעו בהתאם לאמור במסמכי המכרז ולהוראות לפי חוק זה; החברה האמורה תהיה רשאית לעסוק גם במכרז ובשיווק בכפוף להוראות סעיף 4, ואם הותקנו תקנות לפי סעיף 5 תהיה זכאית לקבל רישיון שיווק, בכפוף לעמידתה בתנאים לקבלת הרישיון ולהוראות סעיף 5(ג);
- (5) לענין הסכם בין בעל רישיון הולכה שנבחר לפי סעיף זה לבין חברת החשמל לישראל, שאושר בידי המנהל בהתאם למסמכי המכרז, יחולו הוראות סעיף 38 בכפוף להוראות ההסכם;
- (6) על רישיונות שניתנו לפי סעיף זה, על בעלי הרישיונות ועל בעלי אמצעי שליטה, שליטה וזיקה בהם יחולו ההוראות לפי חוק זה ואולם על אף האמור בסעיף 15(א), תקופת תוקפו של רישיון ההולכה הראשון תסתיים בתום 30 שנים מיום הזרמת גז טבעי לראשונה במערכת ההולכה שיקים.

105. השר ממונה על ביצועו של חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו. ביצוע ותקנות

106. תקנות ראשונות לפי סעיף 26(ב) לחוק זה ולפי סעיף 119(ב) לחוק התכנון והבניה, כנוסחו בסעיף 98 לחוק זה יובאו לאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, בתוך 90 ימים מיום תחילתו של חוק זה. חובת התקנת תקנות

אביגדור ליברמן
שר התשתיות הלאומיות

אריאל שרון
ראש הממשלה

אברהם בורג
יושב ראש הכנסת

משה קצב
נשיא המדינה

